Ч. 87 (14.630). Львів, середа 21. квітня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіов. Праге „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Воєнний суд у Чернівцях за „зневагу румунської нації".

Вчора почалась перед черновецьким воєнним судом розправа проти Дениса Квітковського, Степана Насадюка, Володимира Тодорюка, Ореста Вибачинського, Івана Бучка та Івана Григоровича, яким закидують, що вони спричинили демонстрацію підчас співання румунського національного гимну на Шевченківськім Святі в Чернівцях, 25. березня ц. р.

Підсудні відповідають за обиду румунської нації.

Боронять адвокати: Василь Якубович, Володимир Костинюк, Евген Масікевич і Амврозій Вусик.

Румунія та меншостеві справи.

„Манчестер Гардіян" з 3. квітня помістив статтю під наголовком „Румунія та її меншостеві громадяни. — Законопроекти, що загрожують їхні права. — Обмеження приняття до вільних фахів та ремесла". Стаття докладно пояснює проєкт нового закону, який має знести важні громадянські права не-румунів, роблячи їх громадянами другої кляси. „Манчестер Гардіян" пише: „Меншости творять у Румунії 30 відсотків усього населення. Ясна річ, що цей запроєктований закон буде різким нарушенням меншостевого договору, що його Румунія заключила 9. грудня 1919. року з державами Антанти... „Манчестер Гардіян" каже далі, що на введення такого закону нема ніякого усправедливлення і проти нього напевно будуть внесені відповідні протести до тих держав, що підписали меншостевий договір з Румунією. (УКБЮРО ЛЬОНДОН.)

Валенсійський уряд буде чинно протиставитися контролі кораблів, уживаючи воєнних кораблів і літаків.

Минулої ночі, у хвилині, коли увійшла в життя контроля еспанських границь і берегів, появилася заява валенсійського уряду з підписом міністра маринарки і летунства Пріета. Прієто обвинувачує Німеччину й Італію в чинній інтервенції і закидує Франції та Англії, що вони

„зробили політичну помилку",

запроваджуючи морську контролю. Прієто заявив, що

червона фльота і червоне летунство будуть ескортувати й охоронювати кораблі, що пливуть під прапором червоної Еспанії („еспанської людової республики"), не дозволяючи на те, щоби хтось їх затримував і змушував змінити напрям, без огляду на те, який вантаж вони везуть.

Таку саму охорону дасть валенсійський уряд всім кораблям посторонніх держав, що попросять помочі на суші й на морі та приймуть її.

Ту поміч даватимуть зокрема на Середземному Морі, де контролю вестиме німецька й італійська фльота.

КОНТРОЛЯ ПОЧАЛАСЬ.

Британські обсерватори виїхали на еспансько-португальський кордон, щоб обняти контрольні становища. Кожний корабель, що перепливає Гібральтарський пролив, мусить приняти на чердак обсерватора, що огляне документи і вантаж.

Обєднання еспанського національного табору.

Генерал Франко видав декрет такого змісту:

1. стаття: „Еспанська Фалянґа" й організація „Рекетас" обєднуються в одну національну політичну групу під назвою „Фалянхе Еспаньоль Традісіоналіста і деля Хонс" („хонс" — робітнича національ-соціялістична молодь). Та організація буде посередником між урядом і суспільністю.

2. ст.: Зверхниками організації є: голова держави, секретаріят, політичний комітет і національна рада. Членів політичного комітету, що має наладнувати співпрацю організації з урядом, іменує пів на пів голова держави і національна рада.

3. ст.: Міліції „Фалянґ" і „Рекетас" обєднуються в одну міліцію, якої вождом буде голова держави, керманичем — генерал армії з двома військовими командантами.

Бльокада дається в знаки баскам.

Як подають з Більбао, праця над фортифікацією того міста вже покінчилася. Вожди баскійської армії заявили, що під своєю командою мають 70.000 вояків, досить полевої та протилетунської артилерії та 100 мисливських і бомбових літаків. Недавно дістали баски поважну поміч від валенсійського уряду.

Національна фльота успішно бльокує баскійські побережжа і це поважно утрудняє положення басків.

НАЦІОНАЛЬНІ КОМУНІКАТИ.

Національне командування повідомляє: На **арагонському** фронті дійшло лише до дрібних сутичок; на **біскайському** червоні втратили 30-ох убитих у невдалому наступі, на **мадридському** фронті легка перестрілка — зрештою спокійно.

Кордовицька радіостація, заперечуючи вістки з мадридської преси, подає, що зусилля червоних, увільнити **Пеннарою** не пощастили.

Кейпо де Ляно додає, що на **кордовському** фронті національні війська відбили ворожий наступ з великими втратами.

КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

Червоний комунікат подає: Під **Теруелем** червоні посунулися вперед; національні війська, що намагались відзискати втрачені становища, потерпіли великі втрати. Національні літаки збомбардували **Більбао**; 3 з них зістрілено. На півдні червоні заняли нові становища на відтинку Кордови. Червоні літаки бомбардували ворога на середущому й арагонському фронті.

Національна артилерія обстрілювала стару дільницю Мадриду, вбиваючи 5 осіб і ранячи 20.

ЗНОВУ ЗАВОРУШЕННЯ В БАРСЕЛЬОНІ.

До Андеї дійшла вістка, що в Барсельоні відбулися великі маніфестації жінок, які домагалися боротьби проти звишки цін. Вони йшли вулицями з транспарентами і били шиби.

Влада обіцяла утворити бюро, що прийматиме скарги проти дорожні та буде боротися з нею.

ЧЕРГОВА МОБІЛІЗАЦІЯ.

НОВЕ „ПОСПОЛІТЕ РУШЕНЄ".

Польське громадянство на „кресах", зокрема у Східній Галичині, перебуває від довшого часу під знаком консолідації своїх сил нібито з огляду на небезпеку, що грозить там Польщі від безупинного та щораз більшого українського наступу. Український страшак став новим цементом, що має злучити все польське окраїнне громадянство без ріжниці на суспільно-політичний світогляд з винятком — очевидно — комуністів, в одну нерозривну цілість, бо інакше ось нині-завтра запанують там неподільно українські гайдамаки і цілій польськости прийде там невідкличний кінець. Алярми йдуть за алярмами, а перед веде „Ілюстровани Курієр Цодзенни", що має неабиякий голос на польській кресовій вулиці. Це безперервне алярмове поготівля викликує підгорячковий стан серед польського громадянства, для якого не істнує дійсний стан і мова фактів, дуже далекий від якоїнебудь дійсної загрози для польського сучасного стану посідання, хочби з цієї простої причини, що вся без виїмку влада знаходиться виключно у польських руках. Такі підгорячкові настрої зродили — як відомо — меморіял до уряду від 74 східно-галицьких польських товариств і організацій зі страхітливим малюнком старенького проф. Ромера: „чорні хмари від південного сходу".

Одною з польських організацій, що на етнографічних українських землях в Польщі робить сильний вітер, є Союз запасних старшин південно-східної округи (Звйонзек офіцерув резерви окренгу полудньово-всходнего), до якого належать запасні старшини, що займають нераз високі становища в державній і комунальній урядничій ерархії та взагалі відгривають дуже визначну ролю у польському громадянстві. Від того саме Союзу вийшов свого часу алярм про українську небезпеку на земельному відтинку, бо — мовляв — уся польська земля на кресах переходить постепенно в руки місцевого українського селянина. Це вимагає негайної заради і відси гасло, кинене Союзом запасних старшин — „ані пяди польської землі в українські руки". Воно й стало провідним мотивом згаданого вище меморіялу 74-ох польських східно-галицьких товариств і організацій з лютого ц. р. І це все діється в часі, коли фактично для українського хлібороба замкнене доступ до парцельованої землі і коли польські законодатні установи, не рахуючися зовсім з голосом української репрезентації у тих установах, ухвалюють виїмкові земельні закони. А

у витворенні серед польського громадянства таких, а не інших, в кожному випадку нам ворожих, настроїв одно з перших місць займає згаданий Союз резервових старшин.

Цей Союз південно-східної округи, що гуртує запасних старшин польської армії на терені Східної Галичини, відбув недавно в Тернополі свій черговий зїзд під проводом проф. Залевського зі Львова і Р. Фойта з Тернополя, привитаний офіційно представниками цивільної і військової влади — віцевоєводою Непокульчицьким і командантом дивізії полк. Пашкевичем, яких промови, — як подає польська преса — вийшли далеко поза рямці конвенціонального привітання. Оба представники влади підчеркнули у своїх промовах потребу скорегування польських історичних помилок на південно-східних землях, потребу мобілізації польського фронту, полишення на боці безхосенної критики та скріпленням польського елементу привернення притягаючої сили польської культури.

На зїзді обговорено в окремих рефератах цілу низку сучасних злободневних справ, яких не постидались би довоєнні подільські ендецькі діячі. Взагалі галицьке Поділля було і є тереном, де наглядно перехрещувалися і перехрещуються й досі польсько-українські взаємини і де найсильнішою та найбільш безоглядною була і є польська експанзія з кольонізацією і латинізацією у проводі. Вступні промови провідників зїзду проф. Залевського і Р. Фойта та реферат майора Криницького вказали учасникам зїзду на дотеперішню кільканацятилітню працю Союзу запасних старшин на терені східних „кресів“ і її осяги, між іншим в напрямку консолідації польських сил, яку врешті успішно започатковано і яку послідовно переводиться, усуваючи рівночасно пасивізм польського громадянства і невідповідні ходи державної політики. Це становище піддержав представник головної управи посол Гловацький з Познаня, обіцюючи допомогу Великопольщі у боротьбі за польськість південно-східних земель.

Дальшу частину зїзду виповнили наради над внесками і рефератами комісії про військову й організаційну діяльність Союзу та над внесками і рефератами окремої програмової комісії, що подали напрямні для діяльности запасних старшин на терені усіляких організацій і у суспільній праці, якої Союз сам не провадить, як неполітична організація.

У біжучих справах приняв зїзд низку резолюцій. І так на основі реферату д-ра Ковалевського зі Львова ухвалено резолюцію в земельній справі з начальним гаслом „ані пендзі земі“ і позитиву в справі піддержки Обозу Зєдночення Народовего. Згідно з рефератом д-ра Зиха зі Львова ухвалено резолюції в справі вселюдного шкільництва і організації ліцеїв — в напрямі збільшення числа фахових ліцеїв. На основі знову реферату п. Маврера зі Львова ухвалено змагати до співпраці старшого громадянства з молодю.

Суто політичне значіння мав реферат інж. Щепановського зі Львова про програму суспільної діяльности членів Союзу. У програмі звернено увагу на господарське життя села, а саме на запевнення оплатности рільного господарства через відповідні ціни на сільсько-господарські продукти, інтенсивність рільної господарки, підпирання польської кооперації, щоб не допустити до упосліджения її у порівнанні з кооперацією меншин (на думці зїзду була очевидно наша кооперація, про яку теж там і говорено), що не виказує дійсної координації з державними цілями. Зажадали врешті в резолюціях, щоб усю допомогу на „кресах“ з державних фондів для рільників уділювати в той спосіб, щоб для кожного було наглядним, що підмоги дає польська держава — інакше, щоб виключено українців, які і так підмоги не діставали.

На міському і промисловому відтинку згідно з повищим рефератом рішено підтримувати виключно польських ремісників, промисловців, купців і вільні звання та польську кооперацію віддачею їм державних, комунальних і приватних достав та піддержкою тих поляків зі заходу, що осолюються тепер у кресових містах. Рішено теж зірвати зі знаною нам добре т. зв. польською тромтрадрацією у суспільній праці, що проявлялася донедавна головно у обходово-декораційній і рапортово-статистичній сторінці дотеперішньої діяльности польських організацій і товариств у Східній Галичині.

Та вже на гумористику виходять рішення зїзду в справах вселюдного шкільництва та про польські кривди на цьому відтинку на терені львівської кураторії. У рішеннях зїзду піднесено, що в рр. 1924/25—1929/30 стало менше на цьому терені на 376 польських шкіл, при рівночасному збільшенні числа українських (в оригіналі „руских“) і польсько-українських („руских“) на 304 шкіл. В цей спосіб на думку зїзду запасних старшин слідує постепенне „рущення“ корінно-польського населення, за що є відповідальні компетентні чинники. Цю „абракадабру“, що перечить живій дійсности, закінчено відповідним фіналом, а саме домаганням усунути установу шкільного плебісциту, як такого, що має чисто агітаційний характер. Рівночасно висунено домагання реальної поруки, щоб польські діти діставали науку тільки у польських школах з польською мовою навчання і виключно від польського вчительства. Вкінці зїзд не забув теж заапелювати в сторону поліції чи пак адміністраційної державної влади, щоб „полекшувала“ полякам греко-кат. віроісповідання поворот на римо-кат. віроісповідання. Тут і не слід було викликувати вовка з ліса, бо останнє домагання зїзду запасних старшин і так вповні здійснюється, вказати хоч би на терен тернопільського повіту — і то навіть з надддатком.

Ми навели обширне звідомлення з тернопільського зїзду Союзу запасних старшин південно-східної округи на основі реляцій польської преси. Ближчі коментарі тут зайві, бо особи, що брали в ньому участь, хід нарад і ухвалені резолюції говорять самі за себе. Є це нічого іншого як зайва чергова мобілізація польського кресового громадянства — нове „посполіте рушене“ — проти кого — відомо.

Д-р Степан Баран.

ЛЕВ ЯСІНЧУК. 7

АМЕРИКАНСЬКА УКРАЇНА

У СВІТЛІ „ПРОПАМЯТНОЇ КНИГИ“

СТАТИСТИКА УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

Цікаву статистику українського населення в Злуч. Державах подає Дмитро Галичин у статті „Розміщення української імміграції в Злуч. Державах“. Останній державний перепис з 1930. р. виказує всього 68.485 таких, що записали себе за українців. Очевидно, це число навіть приблизно не повне. Поминаючи те, що 240 православних парохій, які стоять під владою московських епископів, записали за „русских“, [1]) то деякі урядовці не могли визнатися в тонкости „поміж“ рутеніями та українія‌н, а дехто не хотів вписувати української національности,[2]) тож нпр. у Шикагу виказав перепис 2.862 українців, коли українці нараховували себе поголовно на 40.000; у Філядельфії виказує перепис 2.112 українців, а в кількох лише тамошніх українських організаціях є значно більше число членів українців, ніж перепис виказує їх загалом.

Автор статті доходить ріжними висновками до того, що **тепер є у Злуч. Державах 801.466 осіб української крови.** Очевидно, що це не статистичне число, але найближче до правди. Ці українці розмістилися буквально по всіх стейтах, як це подає автор на основі звітів іміграційного уряду за роки 1899—1930. Правда, в деяких стейтах українців дуже мало (нпр. Арізона 12, Ню Мексик 4, Норт Керолайна 7, Невада 1), але до деяких стейтів перейшло їх за той час на десятки тисяч (Ню Йорк 62.214, Іллиной та Огайо поверх 10.000, Месечузетс та Конетікот поверх 7.000 і т. д.)

А чим то не займається ця іміграція!

Про це розказує американсько-український економіст, Микола Данильченко, у праці: „Організація наших господарських сил в Америці“. Від господарства (фармерства), і то не загального, але спеціялізованого, до торговлі найріжнішими предметами та до найріжнородніших підприємств. Тільки, що автор волів би бачити ввесь український торговельний та промисловий світ — зорганізований, бо тоді при великанських видатках самої української іміграції (автор обчислює їх на 250 міліонів долярів у рік) булиб великанські користи — і для іміграції, і для політичного життя народу.

Тепер іміграція до Зл. Держав так обмежена, що для українців майже не істнують ніякі можливости. Обмежена іміграція не тільки з чисто економічних і соціяльних оглядів, так би мовити — з оглядів на труднощі заробітку, але теж з оглядів національних: чужинці перешкоджують американській мішанині перетоплюватися в один національний організм. Професор Фейргайлд побоюється, що в американському стопі стоплюється не що інше, а „саме серце Злучених Держав“, себто „американська національність“. Він каже, що цю погубну силу, що фальшує стоп, треба унешкідливити, просто — усмертити. На оборону свого присуду смерти на цей шкідливий дух наводить цей професор голоси двох визначних чужинців: рабіна Йойли Блява та французького вченого Ґустава Лє Бона. Рабін сказав так:

„Головним обовязком, що його нарід винен собі та світові, є пошана власної душі, що є містичним осередком істнування народу“.

А французький мистець учив так:

„Переважаючий вплив чужинців є напевно силою, що загрожує істнуванню держав. Він позбавляє кожну націю її найціннішого скарбу, її душі“.

Про ці справи подає дуже цікаву, вже багату літературу за і проти іміграції д-р Олександер Сушко у своїй статті: „Конфлікт між старою й новою іміграцією і ми“ (стор. 440—448).

(Далі буде).

[1]) Стор. 456.

[2]) В оказі діяльности окремих громад наводить Микола Данискаба телеграму, яку він вислав до статистичного уряду у Вашингтоні з вимогою, щоб оклян українців приймати в переписі без перешкод. Що правда, то на цю телеграму він дістав письменне запевнення, що це буде виконане (стор. 553).

Що таке єгипетські капітуляції?

Женева, 13. квітня 1937.

Вчора по обіді почалась в Монтре конференція у справі скасування єгипетських капітуляцій. Справа ця належить до категорії господарських відносин, але вона має теж важне політичне значіння. На денний порядок поставили її воєнні та політичні події з минулого року в Африці. Єгипет готується вступити до Ліґи Націй і відіграватиме свою ролю на берегах Середземного Моря і в самих европейських справах.

Два роки тому минуло чотири століття від заключення перших капітуляцій. Саме походження цього терміну спірне. Дипльоматична енциклопедія схиляється до тої думки, що слово це походить від італійського „капітолі", себто розділи чи статті якоїсь умови. Перші капітуляції містила умова 1535. р. між королем Франції, „славою князів віри Ісуса", і „султаном, королем королів, володарем двох суходолів і двох морей". Народження капітуляцій, як і їх сучасна остаточна смерть, мало політичні основи, порозуміння між Парижем та Стамбулом проти надмірного зросту могутности Габсбурґів.

Ці капітуляції реґулювали обопільні права громадян обох держав на терені чужої держави. Султан підписував капітуляції від власної особи, тому їх треба було відновляти при вступі кожного нового султана на престіл. Устійнити капітуляції на необмежений час спромігся французький амбасадор у Царгороді, маркіз Вільнев у 1740. р. Їх признали також громадянам деяких інших держав. У Туреччині капітуляції скасовано по зміні цілого старого ладу. Зрештою великих інтересів західні держави в зменшеній новій Туреччині не мали. В Єгипті капітуляції залишилися як політична спадщина старої турецької влади, від якої він під англійською владою звільнитися не міг. Скасування капітуляцій в Єгипті спричиняє деякі труднощі з огляду на поважне число чужинців, а ще поважнішу цифру чужинецького капіталу в цій країні. Окрім англійців, що займатимуть і далі в Єгипті в дечім відмінне становище, перебуває там 52.500 італійців, 24.500 французів, 76.300 греків і 481 бельгійців. У ріжні підприємства Єгипту вкладено приблизно 50 міліярдів золотих франків, з чого майже половина припадає на саму Францію. Справу капітуляцій єгипетський уряд хоче полагодити в найкращім порозумінні з европейськими державами, бо бажає вдержати у своїй країні чужинецькі капітали, дуже потрібні для її господарського розвитку. Разом з тим представники країни фараонів у Монтре намагаються довести, що скасування капітуляцій, потрібне для унормування економічних відносин між Єгиптом та іншими державами, не відібється відемно на інтересах чужинців.

В Монтре відбувається конференція очевидно з огляду на ті держави, що з тих чи інших причин оминають Женеву. Крім того єгипетський уряд звернувся до Секретаріяту Ліґи з проханням організувати технічну службу конференції, таким чином в її працях бере участь і представництво Ліґи. У нарадах конференції, що почались в найбільш приязній атмосфері, бере участь 12 держав — Злучені Держави Америки, Бельгія, Злучене Королівство, Данія, Еспанія, Франція, Греція, Італія, Норвеґія, Голяндія, Портуґалія, Швеція та Бритійські Домінії. Конференцію розпочали привітною промовою президента Швайцарії Мотти, в якій він висловив симпатії своєї країни до Єгипту, що зробив відповідні висновки з факту своєї незалежности, визнаної актом 26. серпня 1936. р. та зажадав зміни статуту чужинців і його пристосування до сучасних умовин життя самостійної держави. Закінчив він свою промову витаючи молодого єгипетського короля, що продовжив свій побут у Швайцарії.

Другий промовець, провідник єгипетської делеґації, Наґас Паша, мотивував дуже докладно жадання Єгипту до держав у справі капітуляцій, що незгідні з духом часу, перечать гідности країни та обмежують її суверенність. Уряд не може накладати податки на своїх власних громадян, коли він їх дарує чужинцям. Програма єгипетського уряду спрямована на повне скасування капітуляцій. Скасування капітуляцій є підготовою до вступу Єгипту до Ліґи, яке заповів і Наґас Паша в кінці своєї промови.

Коли Єгипет приступить до Ліґи то цим обсягу земель заступлених в Женеві не збільшує, але збільшує її авторитет, як установи, що санкціонує суверенність держави, яка до неї приступає. Надання самостійности Єгипту належало справді віддавна до політичної програми Великобританії, але не можна поминути цілком без уваги факту, що здобуття Абісинії Італією та загострені цим англьо-італійські противенства прискорили усамостійнення Єгипту. Наскільки ці противенства будуть далі впливати на устійнення відносин між Великобританією і Єгиптом та цілим арабським світом взагалі, залежить перед усім від політики самого Льондону не лише на берегах Середземного Моря і в Африці, але і в самій Европі. Англія має більшу змогу політичного маневрування, ніж Італія, не лише в Европі, а і в цілому світі. З другого боку Великобританія як держава світова не може розвинути такої енергії і політичної рухливости, яку виявляє Італія на розмірно обмеженім відтинку берегів Середземного Моря. Недавня подорож Мусоліня до Лібії показує виразно, що Італія може бути досить поважним противником в боротьбі за впливи в арабськім світі не лише проти Франції, позиції якої в Африці підкопує систематично її московська „спільниця", але і проти Великобританії. Проголошення самостійности Єгипту моглоб бути для Англії пригадкою, що необхідно порозумітися з Італією.

М. Данько.

Загальні Збори „Маслосоюзу".

У вівторок 20. ц. м. відбулись Загальні Збори „Маслосоюзу" у Львові в салі „Української Бесіди" при вул. Рутовського ч. 22. Збори відкрив в год. 10.30 передполудне́м голова Надз. Ради „Маслосоюзу" сен. Ю. **Павликовський** і привитав представників наших центральних установ, а саме: Р.С.У.К., „Сільського Господаря" у Львові та його філій у краю, Центробанку, Народньої Торговлі, КІР. і хліборобського ліцею у Черниці, представників преси і делеґатів Районових Молочарень, що їх число дійшло до 107 на всіх 126 Р.М. Тому, що заступник голови о. К. Петрушевич не приїхав на Збори, бо нездужає, голова покликав до президії о. **М. Павлюка**, пароха з Боянця та **адв. д-ра М. Рибака** з Перемишля, на секретаря інж. **Лапчука**. Зборам прислухувався увесь час делеґат Кооперативної Ради з Варшави. Голова з вдоволенням ствердив, що „М. С." переходить від ремесла у молочарстві до розбудови молочарського промислу, що спирається не лише на найновіших здобутках техніки, але теж біольоґії. Ця розбудова тісно вяжеться з піднесенням годівельного господарства нашого се-

МИРА ГРУГЕНБЕРҐ.

Віднайдена шпилька.

— Ну, Амеліє, що нового? — питається чоловік, що вернувся із дводенної подорожі.

— Нічого — відповідає вона спокійно.

— Зовсім нічого? — він дивується.

Іде до своєї кімнати розпакувати куфри, Амелія — сіла і задумалась. Ого, за той короткий час трапилось неодно, але не можна цього всього оповісти чоловікові. Він може і не знає, хто такий Ґастон і що Ґастон має заздрісну жінку, яка — —

Неймовірне, до чого заздрі жінки здатні! Така Рене їде до кишені свого чоловіка і находить там лист від Амелії. На щастя, лист зовсім невинний. Та таки у ньому написане, що її чоловік несподівано виїхав і вона булаб рада бачити Ґастона в себе ввечір на чаю.

Ввечір Ґастон збирається. Він має вже чудову вимівку, але його жінка нараз перебиває йому:

— Хто це Амелія?

— Амелія — гикається він — яка Амелія?

— Та дама, що чекає тебе з чаєм.

Він такий приголомшений, що відповідає тільки:

— Вона звеїься Амелія? Я й не знав...

Над його головою переходить буря:

— Вона пише до тебе „ти", підписується тільки іменем, чекає тебе, а ти хочеш у мене вмовити, що не знаєш навіть, як вона називається.

На щастя, жінка має на цю тему багато сказати і Ґастон має час подумати. Коли вона замовкає на хвилину, він каже спокійнісенько:

— Не розумію, чого ти хвилюєшся? Амелія це жінка мого бюрового товариша. Ми були недавно на бюровім прийняттю і я разом з його жінкою та ним випив на „ти". Це зовсім звичайна річ. Тоді ми умовилися на нині.

— Саме на той день, коли її чоловік виїхав!

— Він виїхав зовсім несподівано — боронився Ґастон — не можнаж було всім відмовляти через одного.

— Всім? А я певна, що Амелія приймає тільки тебе одного.

— Як ти можеж! Там буде яких трицять осіб!

— Таке збіговище! Дивне, що і мене не запросили.

— Тебе не знають... Тебе і не було тоді в місті, як ми...

Запивались на „ти". Так, це завсіди трапляється, коли я виїжджаю. Але жінку бюрового товариша можна запросити завсіди...

— Тут маєш повну рацію. Повинні були тебе запросити, але такий недогляд мусиш їм вибачити.

Розмова кінчиться спокійно. Та саме тоді, коли Ґастон відчуває полекшу на серці, жінка додає:

— А тому, що це недогляд, то я піду з тобою.

Ґастон перелякався.

— Підеш непрошена?

— Одна особа більше або менше не грає при такій збиранині ніякої ролі.

А щоб припинити всяку дискусію на цю тему, вона дзвонить на покоївку:

— Приготуй мені вечірню синю сукню... Ми запрошені на вечеру.

Амелія у своїй хаті накривала саме стіл на дві особи, коли почула телефон:

— То ти, Ґастоне? Що не прийдеш?

— Прийду, але з жінкою.

— Що таке? Нині не є першого квітня, щоб робити собі такі жарти.

І тоді коли його жінка вийшла одягатись до спальні, він поквапно оповідає Амелії, що трапилось.

— Боже мій! Що я зроблю!

— Я не знаю, але моя жінка з заздрости здатна до всього. Коли хочеш оминути нещастя, мусиш зібрати в себе товариство на трицять осіб, найпізніше до години.

— Як це можливе?!

Але Ґастон уже відложив слухальце. Напевне жінка перешкодила йому, ввійшовши до кімнати.

Що робити?! Амелія має довірену приятельку і дзвонить до неї:

— Кохана Жермено! За годину я мушу мати якусь вечеру та напитки на 30 осіб. Так, так, кажу виразно на 30. Хто буде в мене? Ще не маю поняття. Моя служба в кіно, а я маю дома запасів на дві особи. Прийди до мене із своєю служницею і по дорозі замов якогось кельнера.

Жермена може все і обіцює. Вона обіде автом крамниці за орудками. Але звідки Амелія візьме гостей? Нема вибору. Вона пригадує собі, що недалеко є ресторанчик, де сходиться всяка богемічна братія. Несміливо йде туди і бачить сорокате товариство. Звертається до господаря:

— Чи ви дуже гнівались би, якби я забрала вам на цей вечір усіх цих гостей? — і втискає йому банкнот.

Господар усміхається:

— Нащо вони мені? І так нічого не їдять і не мають чим платити!

— Отже скажіть їм, що я їх запрошую до себе, як гостей.

Богемісти приймають цю звістку з бурхливою радістю, Амелію виносять на руках з льокалю.

Таким робом Рене входить пів до девятої ввечір до мешкання повного гостей. Але гості

листва. Про це піднесення дбає запопадливо „М. С." зі „С. Г.", а під ним жертвенно працюють інжініри агрономи і лікарі-ветеринарі. Ось так „М. С." звернув головну увагу на суспільну агрономію. Вкінці голова згадав трьох померших членів, память яких присутні вшанували повстанням з місць. На внесок голови Збори одноголосно — під оплески присутніх — рішили вислати привіт недужим: заступ. голови „М. С." о. К. Петрушевичеві, дир. Р.С.У.К. сен. О. Луцькому та дир. „С. Г." інж. Е. Храпливому.

Протокол з попередніх Заг. Зборів зверифікувала вибрана спеціяльна комісія і тому негайно по промові голови **дир. А. Палій** коротко доповнив друкований звіт з діяльности „М. С.". З нього і зі звідомлення дир. А. Палія присутні довідались, що „М. С." постійно йде вперед, бо українські селяни зрозуміли величезне значіння цієї установи в піднесенні їх доходів з карл. господарств. Згадав, що в 1936 р. прийшла деяка поправа господарської і торговельної конюнктури. Вона причинилась м. ін. до зросту молочарської продукції „М.С." та покращання цін на молоко, масло та їх переробі. І так за перші 3/4 року зріст достави масла збільшився на 30% у порівнанні з 1935 р. Щойно в четвертому кварталі виявився хвилевий спадок продукції у порівнанні з тими самими місяцями минулого року і то здебільша в цих кооперативах і районах, що започаткували в себе раціональну господарку та докормлювання корів ситними пашами. Сталося це наслідок покращання конюнктури на збіжжа, а погіршення конюнктури на молоко. Тому при цій некорисній конюнктурі на молоко дрібний селянин затримує молоко для власного господарства. На зменшення продукції вплинув теж лихий збір паші внаслідок минулорічного дощевого літа. Всеж таки при усіх цих хитаннях у продукції **пересічні краєві ціни, що їх платив „М. С." у 1936 р. за молоко і масло, були вищі. Отже „М. С." платив у 1936 р. за 1 кг. масла 2.43 зол. (у 1935 р. 2.41 зол.), а за масло експортове 2.57 зол. за 1 кг., або на 14 сот. вище** від ціни масла, призначеного на краєвий ринок. Підкреслив теж зріст Районових Молочарень так, що **„М. С." з кінцем 1936 р. мав 126 Р. М. Одночасно зросли теж заявлені уділи** на 25.10%. Достава масла до „М. С." зросла в діловому році на 20,6%. Далі зросло число кооператив з річн. доставою масла понад 10.000 кг. з 80 на 94 одиниці, а відсоток їхньої достави у порівнанні до решти доставців сягає 90,37%. Збут масла більшав в міру зросту його достави. В 1936 р. зросла **краєва гуртова продаж масла на 24,43%, експорт масла на 27,63%, роздрібна продаж масла у власних крамницях на 9,28%.** Достава молока до всіх відділів і складів „М. С." збільшилась у 1936 р. на 22,77%. Одночасно продаж молока в сирому стані збільшилась на 16,8%, пастеризованого молока на 13,4%, а перерібка молока у звязку зі збільшенням продукції власних сироварень зросла аж на 33%. Продаж сметани зросла у 1936 р. на 20,9%, творогу на 39,2 прц., сирів на 17,9 прц., бриндзі на 17,6 прц., рибних консерв на 1,6 прц., хліба на 33,8 прц. та булок на 39,2 прц.

Праця лябораторії „М. С." зосереджувалась у двох відділах, а саме в „інституті для провірки експортового масла", що був під доглядом міністерства хліборобства та у відділі для внутрішнього вжитку Союзу. В цьому другому відділі переводили провірку набілу, меду і т. д., їх клясифікацію та виконували необхідні аналізи для союзних молочарень. Згідно з новим молочарським законом і розпорядком міністерства хліборобства „інститут для провірки експортового масла" припинив свою діяльність у користь новоствореної державної інституції. Загально в лябораторії „М.С." переведено в діловому році **12.549 аналіз.** Крім того в діловому році зросли торги молочарськими машинами і приладдям на **63,94 прц.** Продано **165 кружлівок** загальної виконности 53.030 літрів на годину (у 1935 р. лише 71 кружлівок загальної виконности 24.950 л.).

Птахомясарський відділ „М. С." виявив у 1936 р. теж кращий розвиток. Отже відділ закупив 53.372 штук курей, качок, гусей і т. д. за 81.183.44 зол., а продав 45.317 штук за 91.043.75 зол. У другій половині року дирекція „М. С." поробила заходи у справі експорту битої птиці до Англії. Своїм першоякісним товаром „М. С." виробив собі з місця добру марку і дістав листи з найбільшим признанням від імпортових фірм. Не диво, що білянсові обороти „М. С." зросли у 1936 р. до 80,240.704.75 зол. (у 1935 р. 69,553.620.75 зол.), себто на **15,36%.** Матеріяльний стан „М. С." зміцнився тому, що в 1936 р. власні фонди дійшли **675.635.80 зол.** (у 1935 р. — 616.016.78 зол.), себто **зросли на 59.619.02 зол. або на 9.67%.** Вслід за тим відношення власних до чужих фондів було в 1936 р. як 1:1,02 і покращало у порівнанні до 1935 р. при попереднім відношенні 1:1,35.

Опісля дир. А. Палій обговорив теж організаційно-технічну працю в заступстві приявного справді на салі, але ще не зовсім здорового дир. А. Мудрика. Підкреслив, що в організаційно-**технічному відділі працювало 16 осіб, які враз з** членами дирекції відбули 947 поїздок, на які зужито **2.181 днів.** Спинився теж над тісною співпрацею „М. С." з Т-вом „Сільський Господар" у господарсько-торговельній ділянці, що є трівкою основою розбудови молочної продукції. Це завдання виконує зоотехнічний відділ „М. С." працею 12-ох лікарів-ветеринарів. До розбудови господарсько-годівельної ділянки покликано при Районових Молочарнях господарських референтів. **Зорганізовано теж допомоговий фонд при Р. М., з якого учасники селяни дістають запомоги на випадок загибелі худоби. При 91 Р. М. зголосилось до допомогового фонду з кінцем 1936. р. 51.460 селян. За 977 штук худоби** дістали учасники селяни 95.855.17 зол. допомог. **Контроля молочности обхопила у 1935/36 р. 1.460 коров** (у 1934/35 — 1.242). На жаль Хліборобська Палата немов не бачить цієї преважної праці „М. С." і тому дирекція поробить відповідні заходи в цій справі. Крім 6-ти тижневого курсу для контрольорів молочности по Р. М. відбулось ще 61 ріжних курсів, здебільша з ділянки годівлі, охорони тварин та управи паш. У 1936. р. основано 8 Р. Молочарень і тому достава молока до Р. М. зросла на **24.08 прц.**

Дуже відрадний прояв це зрівноваження білянсів Р. М. та зріст власних фондів, що збільшився на **472.676.84 зол. у 1936. р. або на 27.09 прц.** Тому теж відношення власних фондів до чужих у звіт. році є в них як **1:0,39.** Не диво теж, що число членів у Р. М. постійно зростає і з кінцем 1936. р. збільшилось на **39.866, себто на 30,58 прц.**

Вкінці дир. А. Палій звернув увагу делегатам Р. М., що хвилевим заломанням молочарської продукції внаслідок покращання конюнктури на збіжжа не сміють бентежитись. Рентовність Р. М., вдержиться якщо селяни збільшать доставу молока. Розходи слід зменшити до мінімум і вжити всіх заходів, щоб білянси Р. М. були зрівноважені. 1937. рік є ювилейним роком для „М. С.". Тому мусимо вивязатись — говорив дир. А. Палій далі — з усіх нових вимог, що їх накладає на молочарські кооперативи новий молочарський закон. І з цих завдань напевно вивяжемось, перетріваємо теперішню лиху конюнктуру. Слід лише памятати, що не можна переводити інвестицій коштом оборотових фондів, а грошеві надвишки відсилати до Центробанку. На інвестиційний кредит від уряду не слід заздалегідь покладати надій так довго, доки цих грошей „М. С." не дістане до рук. Не слід теж зneохочуватись до праці тому, що приватні молочарні не пристосовуються до вимог закону, бо виконання цих вимог зміцнить лише Р. М. Нам треба лише використати величенський підйом у народі, який ставиться до „М. С." з найбільшим признанням, бо Р. М. рятують його зі страшного положения.

З черги в імени Контрольної Комісії її голова **Г. Коваль** склав короткий звіт і поставив внесок, щоб Заг. Збори признали абсолюторію з діяльности Н. Ради і Дирекції та затвердили білянс за 1936. р. Після того інсп. **Зибенко** склав звіт з ревізії РСУК у „М. С.", а секретар інж. **Лапчук** відчитав поревізійне письмо.

По виборі тричленної Комісії Матки розвинулась дуже річева дискусія, в якій забирало голос 10 осіб, а саме: **інж. Мельничук** (Жовква), **Юрко Годованець** (Княждвір), **Осип Андрійович** (Печеніжин), **Кость Мигаль** (Белз), **Іван Фур** (Ремезів), **Іван Семенюк** (Коршів), **Я. Гуньовський** (Ділидів), **К. Вишневецький** (Уїздці — Волинь), **М. Була** (Жовква), та **ред. О. Кисілевська.** Промовці вказували на ріжні перешкоди адміністраційної влади у діяльности Р. М. при одночаснім штучнім підтримуванні при житті збанкрутованих польських молочарень. Одночасно з усіх промов пробивався бадьорий тон непохитної віри українського селянства до Проводу „М. С." за його інтенсивну і планову працю в розбудові молочарських кооператив не зважаючи на численні перешкоди. В такому самому тоні була вдержана відповідь **дир. А. Палія, який давав** пояснення промовцям. Опісля Збори признали одноголосно **під голосні оплески абсолюторію Н.** Раді та Дирекції і приняли внесок Н. Ради про розділ білянсової надвишки.

По перерві Збори затвердили без дискусії — як вияв великого довіря до Дирекції „М.С." — буджет **„М. С." на 1937 р. та означили** найвищу висоту зобовязань „М. С." на 1,500.000 зол., а найвищий кредит поодиноким членам до 10-кратної висоти уділу. На внесок голови Комісії-Матки Збори одноголосно вибрали до Н. Ради вильосованих членів, а саме: **о. К. Петрушевича, д-ра М. Рибака і дир. Г. Коваля, а** заступником **Михайла Гарасима** з Молошкович. Презенційну марку приняли в тій самій висоті, що минулого року. Вкінці на внесок дир. Мигаля присутні рішили, щоб чергові Заг. Збори відбулись у Львові, у власній салі „М. С.". Ці дійсно ділові і річеві Збори закінчились в год. 3-ій пополудні.

Амелії це здебільша молодь, що не признає суворих форм — вони багато пють та їдять і поводяться в чужій хаті безцеремонно. Панує свобідний настрій. Рене розмовляє з якимсь музикою, Жермена з якимсь малярем, що починає її рисувати на стіні, Амелії читає якийсь поет імпровізовану оду. Гастон увесь час звертає увагу Амелії на її поведінку.

Загальна розмова така сердечна, що Рене, Жермена та Амелія мусять на пропозицію одного молодця запросити цих молодих артистів до себе на найближчі три неділі. Хтось багато випив, починається бійка, збили в сальоні дорогоцінну вазу, когось викинули за двері. Коли пора йти додому, одні кладуться на софи, інші на килими і нема змоги їх викинути.

Аж коло полудня покидають останні гості мешкання Амелії. Воно виглядає як поле бою. Служба не може дати собі ради з порядками. На щастя, істнує у місті фірма, що присилає, коли треба своїх людей у таких випадках. Амелія щаслива, що її чоловік не зустрвіся з ними на сходах.

Коли він розпаковує свої куфри, нараз звертається до жінки:

— Амеліє! Уяви собі, я найшов тепер на столі ту золоту шпильку, яку згубив тиждень тому.

— Зовсім зрозуміло, бо я використала твою подорож, щоб зробити основний порядок у хаті.

— Тільки для моєї шпильки? Ти справді подиву гідна господиня.

Цілує її і додає:

— Ти знала добре, як я привязався до тої памяткової шпильки і ти хотіла мені зробити несподіванку. Чомуж ти сказала, коли я приїхав, що не було нічого нового?!

Перекл. в. г.

О. ГРИГОРІЙ ПЛАКИДА.

Виділ Філії Т-ва „Просвіта" у Скалаті повідомляє про смерть свого голови, бл. п. о. Григорія Плакиди, пароха у Старім Скалаті та заслуженого громадянина на всіх ділянках народнього життя в Скалатщині, що наступила 19-го квітня ц. р. у 60-ім році життя.

Похорони відбудуться 22-го квітня ня (четвер) ц. р. в год. 10-ій рано на місцевий цвинтар. В. Й. П.!

По широкому світі.

Німецький канцлер Гітлер відбув розмову з англійським лейбуристом Ленсбері та обіцяв йому, що Німеччина хоче взяти участь у проектованій міжнародній конференції.

Швеція, Фінляндія і Данія заключать конвенцію для обміну інформацій про буджети збровнь, фабрики зброї, муніції і т. д.

Австрійський канцлер Шушніг приїде позавтра з міністром закорд. справ Шмідом до Венеції, де вони переведуть переговори з Мусолініієм.

ЗАСКОЧИЛИ ЧЕРВОНИХ НА ПІВДНІ.

Авас подає з Кордови, що **національні частини негайно вдерлися до становищ червоних, які мусіли відступити, залишаючи на побоєвищі 60-ох убитих і 200 ранених.**

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Головний обовязок українських радних.

Найбільшим і одночасно святим обовязком кожного радного українця є на всіх засіданнях промовляти в рідній мові, підписувати протоколи, ставити внески і складати найріжнородніші письма тільки по українськи. Ця поведінка має бути загальна і мусить обовязувати всіх; ніхто не смів від неї виломлюватись. Тому наводимо текст мовного закону з 31. липня 1924 р. (Д. З. ч. 73 поз. 724) про державну мову і мову урядування державних та самоуправних адміністраційних властей:

Державною мовою Річипосполитої Польської є польська мова.

В державній мові урядують усі державні і самоуправні власти та адміністраційні уряди і в службі внутрішній і зовнішній, з вимками поданими у чергових статтях (ст. 1).

Цивільні власти й адміністраційні уряди I. і II. інстанції та самоуправні власти й їх заведення приймають подання та устні заяви у справах, котрих полагодження до них належить, від польських громадян народности української, білоруської і литовської також у їх матірній мові, а саме: від українців — на просторі воєвідств: львівського, тернопільського, станиславівського, волинського і поліського; від білорусинів на просторі воєвідств: поліського, новгородського, виленського і повітів: гродненського, виленського і повітів: гродненського і волковиського в білостоцькому воєвідстві: врешті від литовців на просторі повіту свенцянського і громад з литовською більшістю давнього повіту троцького в адміністраційній виленській окрузі (ст. 2).

На подання сторін, внесені не в державній мові, адміністраційні власти I. і II. інстанції і магістрати міст, повітові і воєвідські виділи та їх заведення відповідають на просторі воєвідств: львівського, тернопільського і станиславівського в двох мовах: державній і в мові подання; на інших просторах, згаданих у ст. 2 відповідь у такому випадку в державній мові, а на бажання сторін у двох мовах: державній і в мові подання.

Міська рада рішає про допустимість у подібних випадках у відповідних міських властей міст, виділених з повітів під оглядом державної адміністрації, попри державну мову, одної з вище поданих мов, рішає міська рада.

Уряди сільських громад відповідають сторонам в мові подання (ст. 3).

В нарадах рад громадських, міських, повітових і воєвідських нарівні з державною мовою можна вживати мов, що їх допущено в поданнях в дотичному воєвідстві згідно зі ст. 2.

Про допустимість у нарадах міських рад міст, виділених з повітів під оглядом державної адміністрації, попри державну мову, одної зі згаданих у ст. 2 мов — рішає міська рада.

Протоколи засідань рад громадських, міських, повітових і воєвідських можуть бути ведені попри державну мову, в одній з мов, допущених в нарадах, а це на основі рішення дотичного самоуправного тіла (ст. 4).

Оповістки самоуправних властей можуть бути на основі рішення дотичного самоуправного тіла виготовлені у двох мовах, а саме попри текст у державній мові, поміщений на першому місці, може бути текст в мові допущеній у поданнях.

Оповістки державних властей будуть виготовлені в тих самих мовах, що оповістки самоуправних властей в дотичній громаді.

Воєвідські закони й урядові оголошення державних адміністраційних властей, публіковані в „Деннику Урядовому Воєвідства", мають мати попри текст у державній мові також текст у тій мові, в якій буде вестись протокол воєвідської ради, попри державну мову. На випадок непорозуміння рішає текст у державній мові (ст. 5).

Самоуправні союзи можуть на основі свого рішення кореспондувати з іншими самоуправними властями не тільки у державній мові, але і в іншій мові, одначе лише на просторі, на якім уживання дотичної мови допущене згідно зі ст. 2. (ст. 6).

Постанови ст. 2—5 не торкаються властей та урядів, дирекцій залізниць і почт, телеграфів та телефонів.

Одначе в устному порозумінні з публикою, зокрема при залізничих білетових касах і при віконцях почтових урядів, слід згідно з потребою і по змозі допустити матірну мову місцевого населення (ст. 7).

Право вживання німецької мови в урядових відносинах на просторі воєвідств познанського і поморського управильнить окремий закон (ст. 8).

Виконання закону поручається премерові ради міністрів та окремим міністрам (ст. 9).

Цей закон входить у життя з днем 1. жовтня 1924 р. Одночасно тратять обовязуючу силу постанови, що управильнюють досі справи, обняті постановами цього закону на просторі Річипосполитої Польської, з вимком воєвідств: шлеського, познанського і поморського (ст. 10).

Хто виконує надзір над громадою?

V.*)

Надзірною владою над громадами є повітовий виділ. Він виконує над громадами законний надзір при допомові власних органів і обовязаний принайменше раз на три роки перевести ревізію цілої господарки громади та дальше управильнюе виконування надзору над громадами війтом збірної громади. Всі рішення громадської ради, що їх затверджує повітовий виділ, слід предложити до 15 днів війтові, а він пересилає дотичне рішення з опінією ради волости до затвердження повітового виділу до 30 днів від його одержання. Повітовий виділ має право доручити солтисові, щоб він повідомляв його про всі важніші рішення громадської ради. (§ 55—57).

По одержанні рішення громадської ради повітовий виділ обовязаний до 60 днів видати своє рішення. На випадок якщо повітовий виділ до 60 днів не повідомив громаду про затвердження дотичного рішення чи пак про відмову такого затвердження, ні не звернув громаді цього рішення для доповнення чи вияснення, то по 90-ох днях, числячи від дня доручення рішення війтові волости уважається його затвердженим. Про всі рішення повітового виділу, що відходять до громади, солтис громади повинен повідомляти громадську раду до 14 днів від дня одержання такого рішення. (§ 58).

Проти рішень повітового виділу прислугує громаді відклик до воєводи до 14 днів від одержання дотичного рішення. Воєвода при співучасти воєвідського виділу рішає в цих справах остаточно. У справах, що про них рішає громадська рада, солтис може внести відклик лише на основі уповажнення цієї ради. (§. 59).

Одначе невдоволені таким вирішенням справи громади можуть внести до 60 днів, від доручення їм рішення воєводи, позов до Найвищого Адміністраційного Трибуналу у Варшаві. Не слід забувати, що такий позов може зладити і внести лише адвокат.

Проти рішень повітового старости, який виконує надзір над солтисами, солтиси мають право відкликатись до воєводи до 14 днів. Проти рішення повітового старости про розвязання громадської ради, право відклику прислугує лише громадським радним з тим, що такий відклик мають підписати громадські радні в більшому числі між половина. Такий відклик відходить до воєводи до 14 днів через повітове староство. (§ 60).

Війт збірної громади має теж право надзору над діяльністю органів громади, зокрема обовязаний наглядати, щоб майно і добро громади не було наражене на ніяку шкоду і щоб доходи та чинитьби громади видатковано згідно з буджетом і з призначеними на це цілями.

Коли війт збірної громади ствердить, що господарка громади незгідна з постановами, неправильна або недоцільна, має звернути на це увагу солтиса і громадської ради і візвати усунути її до означеного речинця; у противному випадку має донести про це до повітового виділу. Крім цього війт або урядовець збірної громади має обовязок принайменше раз до року перевести подрібну ревізію цілої господарки громади та передати свій звіт повітовому виділові з опінією ради збірної громади. Якщо війт стверджує службові провини в діяльности солтиса або підсолтисів ставить внесок повітовому старості, щоб покарав їх. (§ 61).

Як у справах громадської господарки дійде до спору між громадою і мешканцями громади, повітовий виділ має старатись, щоб довести між ними до угоди; якщо не вдалось би до цього довести, повітовий виділ визначує для громади повновласника, щоб перевів спір у суді. (§ 64).

*) Див „Діло" ч. 62. 64. 76 і 81 з ц. р.

---o---

Найвищий Суд про відповідальність

ПРАЦЕДАВЦІВ ЗА НЕОБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВИХ РОБІТНИКІВ.

Найвищий суд присудом з 9. січня 1936 р. до ч. II. С. 1988/35 устійнив, що згідно зі ст. 112 розпорядку про обезпечення умових робітників — працедавець відповідає матеріяльно працівникові та його родині за шкоду, якщо занедбає зголосити його до обезпечальні.

Відшкодування для вдови.

В одній судовій справі вдова по умовім робітнику домагалась відшкодування від працедавця за втрату вдовиної ренти внаслідок необезпечення. Повновласник працедавця закинув у суді, що її муж ще за свого життя не доходив належної йому ренти і домагався, щоб його не обезпечено. Найвищий Суд станув на становищі, що цей закид байдужий для справи, бо якби навіть обезпечений виразно зрікся прав обезпечення, то це не обовязує згідно зі ст. 132 згаданого розпорядку ні його ні вдови по нім тому, що ст. 112 розпорядку про відповідальність працедавця за шкоду не згадує про ріжниці щодо мотивів про занедбання зголошення до обезпечення.

Відповідальність працедавця за зголошення меншої винагороди.

Найвищий Суд устійнив присудом з 21. січня 1936. р. до ч. II. С. 2119/35, що працедавець відповідає за шкоду умовому робітникові не лише тоді, як занедбає зголосити його до обезпечальні по думці ст. 112 розпорядку про обезпечення умових робітників, а також тоді, коли зголосить до обезпечальні меншу винагороду такого умового робітника. Найвищий Суд станув на становищі, що на випадок зголошення до обезпечальні меншої винагороди справа виглядає так, якби зголошення взагалі не було.

Коли домагання у справі відшкодування передавнюється.

Найвищий Суд устійнив присудом з 28. квітня 1936. р. до ч. II. С. 2898/35, що речинець передавнення для умового робітника при домаганні за винагороду шкоди внаслідок незголошення його до обезпечальні починається з хвилиною, від коли він мав би право домагатись від обезпечальні чинитьби (ренти), якби його працедавець обезпечив. Отже якщо умовий робітник запізвав працедавця за втрату обезпеченевої ренти внаслідок необезпечення його в обезпечальні, то цієї ренти може доходити по скінченні 65 р. життя згідно зі ст. 24 розпорядку про обезпечення умових робітників. Швидше умовий робітник не може вносити позву до суду тому, бо не знає, чи осягне 65 років життя та відповідну кількість складкових місяців згідно зі ст. 16, уст. 5 згаданого розпорядку. А що право до ренти повстає щойно від скінчення 65 років життя, то речинець передавнення при домаганні відшкодування за втрату ренти зачинається щойно від дня скінчення 65 років життя.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Творці сучасних машин.

Американці, що створили сучасну світову рекляму, себто всі тріки, як робити з мухи вола, залюбки хваляться, що вони — найбільше винахідчивий нарід у світі. Редактор наукового відділу „Ню-Йорк Таймс“ Вальдемар Кемпферт, автор „Популярної історії американських винаходів“ питається, чи правда, буцім-то американське повітря впливає більше на талант винахсдів, ніж европейське? І відповідає: „Наші винаходи відбивають не нашу оригінальність, а наші потреби“.

Від пароплаву до літаків.

Пароплав? 30 пароплавів плавало вже по водах, заки Роберт Фультон вибудував свій „Клермонт“ і пустив його по Гудсоні у 1870 р. Англієць Симінгтон придумав шрубове судно вже у 1787 р.

Авто? З усіх патентованих американських возів дуже мало належить американцям. Патент Сельдена з 1879 р., що приніс два міліони доходу, має попередника у швайцарця Ріваза з 1807 р. і француза Леонара з 1860 р. Усі теперішні типи американських авт виводяться від Даймлера і Бенца, що появились від 1883 до 1885 р. у Німеччині. Чотириколові гальми — англійські, натискові — французькі, 8 циліндровий пристрій — італійський, 5-типовий — французький. Американське авто дістало назву „американського“ через кількість продукції, а не якість механічної конструкції.

Не інакше з літаками, що прийшли від братів Райтів — англійців, уліпшені Айфлем французом і Пракглем, німцем. Француз Ніпорт почав у 1910 р. робити перегони при помочі кадовба та крил, науково збудованих. Перші повітряні поїзди ввели в Німеччині та Росії. „Автожіро“ — найоригінальніший летаковий винахід належить еспанцеві — Сієрва.

Від телеграфу до сталі.

Зате американці сміються, що щодо телеграфу в Европі чуємо про Морсого як першого винахідника у 1837 р., німці вказують навіть на свого земляка Семмерінга, що телеграфував електрикою вже у 1809 р.; а англійці вчать у школах, що телеграфічну стрілку винайшли у 1837 р. Кук і Уітстон. Те саме з телефоном. Англійці вважають винахідником телефону Белла, німці Филипа Райса, що випередив його у 1861 році на 15 літ скоріше, а французи Шарля Борселя, що мав цю ідею, хоч її не виконав.

Не менше спорів є з фільмою. Німець Метампфер у 1833 р. перший зробив її плян, француз Люмієр перший перевів її практично у 1895 році.

Як почали робити новітню сталь? Американці вказують на свого Келлі з 1851 р., що випередив німця Бессемера, який перевів в Америці свої патенти перед судами технічно. Німець Сіменс у 1861 р. винайшов трубу для перетоплювання сталі, а французи Мартени удосконалили її. Англієць Дербі вже у 1713 р. зробив теж дещо у цій справі.

Інші винаходи.

Електричну лямпу звану „Едісоновою“ винайшов незалежно самостійно англієць Свон, а неонові знаки француз Кльод.

Жниварка як патент належить американцеві Мек Кормікові з 1833., але вже перед ним у 1794 році знали її шотляндці та англійці у 1826 р.

Американська швальна машина, що звязана з іменем Гова, у 1846 р. мала попередників в Европі ще у 1830 р. коли винайшов її француз Тімоніє.

Елеватор не є американським винаходом Отіса. Навіть його модерні типи знали раніше англійці у 1846 р. (тип гидравлічний) і німці у 1880 р. (тип електричний).

Мотори, ровер, телевізія.

Спаленеві мотори придумали француз Леноар у 1880 р. і німець Отто у 1876 р.; пізніше німець Дізель розвинув їх у 1893.

Ровер винайшли в Англії коло 1880 р.; фотоелектричну камеру, що дозволяє на телевізію відкрили Ельстер і Гайтель, німецькі фізики у 1900 р. Переміну світла в електрику і навпаки при помочі селену відкрили англійці Мей, Сміт і Бідвел.

Назагал телевізія — міжнародня, зроблена спільними силами Англії, Мадярщини і Сполуч. Держав.

Два американські вчені обрахували недавно, що 148 першорядних наукових винаходів повстало рівночасно в ріжних місцях. Звичайно винахід, заки стає машиною придатною практично переходить цілими роками з одної лябораторії до другої, заки вчені не доповнять його так, щоб він міг дістати ту форму, яка появляється як життєздатна.

—o—

Летунство у середньовіччі.

В лісабонськім мистецькім музею можна оглядати картину із середньовіччя, яка змальовує поле бою, а над ним високо серед хмар летять дві машини, що їх гонить якась таємнича пекольна сила. У цих дивніх машинах сидить двох лицарів, які колять один одного списами. Невже мистець прочув 500 літ перед нашим століттям розвиток летунства? Так воно на око виглядає, але слід при тім памятати, що навіть найбуйніша фантазія не створить нічого такого, що не малоб хочби якогось незамітного прообразу в житті.

Дивна „летунська машина“.

Відомий англійський хронікар Тільбері пише, що в Р. Б. 1200 появилась над одною англійською місцевістю „повітряна машина“, яка причалила на площі перед костелом.

Вістки про дивні летунські машини появляються що якийсь час в оповіданнях ріжних тодішніх пройдисвітів. З 1489 р. походить дереворит, на якому представлена така „машина“. Фантазія мистця створила човен, який пливе у хмарах. Картина не має в собі нічого надзвичайного: звичайний човен із вітрилами, який пливе у хмарах.

Зате картина лісабонського мистця має в собі щось більше реального. Одна з „машин“, коли їй ближче приглянемось, має форми птаха, з якого вибухають вогненні язики.

Горіючі, голубяні стрільна.

Інший літописець Севастіян Мінетер подає оповідання про якогось середньовічного данського королевича, який не міг здобути обложеного міста і пустив на місто хмару голубів із привязаними до ніжок горіючими ганчірками. Перестрашені голуби осіли на деревляних дахах міста і спричинили пожежу, яка перевернула ціле місто в купу попелу.

Також інші літописці пишуть про горіючі птахи, що їх пускали на села.

У 1584 р. появився у німецькій мові методичний твір про нищення міст і оборонних замків при помочі „вогненних птахів“. Автор згаданого твору про „успішної боротьби способах“ доручає зловити голуба з обложеного міста, привязати йому на плечах подовгастий літачок наповнений порохом, до мішочка привязати запалений льонт і пустити. Голуб полетить напевно до міста і запалить його.

Вогненні змиї.

Бідного голуба замінили в середньовіччі в летунські запальні бомби. Але коли кажемо про летунську зброю у середньовіччі, маємо на думці передовсім „вогненних змиїв“. Із давніх часів залишився твір „Беліфортіс“, де є опис такого змия. Змия будували із напущеного якоюсь рідиною полотна, через що воно ставало тверде. До середини напускали якогось димного і смердячого газу. Таких „змиїв“ пускали вгору таким самим способом, як пізніше робили брати Монгольфієри зі своїм першим кулистим бальоном. Вид таких „смердячих і димових потвор“ над татарським військом викликував у забобонних старинних лицарів справжній переполох.

Давня бомба.

Летунську бомбу у середньовіччі винайшов королівський капелян Едварда II. і III. Цей капелян, незлий тактик, описав у двох творах виданих між 1326 і 30 р. „летунську машину“ подібну до „вогненного змия“. Під цією машиною радив капелян-стратег примістити бомбу із запаленим льонтом. У творі „Де секретіс Арістотеліс“ є рисунок, який змальовує обложену твердиню і над нею „вогненного змия“, якого притримують на шнурі. Під змием висить бомба із запаленим льонтом. За хвилину бомба впаде на голови оборонців.

Так виглядала у мистецькій фантазії та в сфері дійсности повітряна війна середневіччя.

—o—

Поштові голуби.

Замісць слонів, яких уживали в давнину перси у війні, маємо нині панцирні танки, замісць пращ, що кидали каміння, маємо далекосяжні скоростріли та гармати, замісць верхових листоношів маємо телефон, телеграф і радіо, а проте й досі голуб не втратив на своїй вартости як вістун. Від ковчегу Ноя голуб не втратив довіря людини. Памятники з часів фараонів доказують, що в Єгипті вживали голубів як поштових післанців. Підчас облоги Лидени, як оповідає Пліній, виконували вони це важне завдання, — так само при помпеянській громадянській війні. Римські глядіятори брали із собою голубів, щоб повідомляти свою рідню про вислід їх змагань.

Перевага голуба.

Голуб і досі може зринути в одну мить над полем битви, навіть коли скрізь шириться отруйний газ: можна його підкинути вгору в охоронній скринці і ніякі стріли не можуть його дігнати під хмарами. Голуб перелітає пересічно на годину 90 км. Він шукає собі вигідного шляху найчастіше на висоті 350 м. Коли по дорозі надибує ворогів — орлів та шулік, може піднестись незвичайно швидко до висоти 6.000 м. Невгаваючи голуб може перебути за день 700 до 800 км. Найчастіше спочиває під вечір на церковних вежах або високих домах до перших досвітків. Нерідко робить подорож на відстань 1500 км.

Незвичайний змисл.

Природники й досі не можуть нам пояснити, яким робом поштовий голуб, перевезений у звичайній клітці поїздом, автом, літаком чи кораблем на якесь далеке місце, може відразу вертатись туди, звідки його взяли. Чуємо про його орієнтаційний хист, про радіові проміння тощо, але це не розяснює цілої таємниці. Берете із собою голуба із Львова до Константинополю чи Багдаду, там випускаєте його на волю і він за два-три дні прилітає до родинного міста і сідає на те саме місце, де любив сідати щодня.

Будова ока голуба — неймовірно мистецька. Знавці впевняють, що почтовий голуб бачить з висоти 400 м. мале зернятко пшениці на землі і кидається на нього, щоб ним пожив-тись.

Кілько він може нести?

Поштовий голуб вертається тільки до того місця, звідки його взяли. Треба щойно довшого тренінгу, щоб навчити його перебувати той самий шлях у дві сторони нпр. Львів—Київ і назад.

Кілько може нести із собою поштовий голуб листів? Алюмінієва коперта з одним листком важить один грам. Голуб може взяти три коперти. Коли він винятково сильний, тоді можна йому привязати до шиї фотографічний апаратик із фільмовою стяжкою вагою 80 грамів. Від 8 до 80 гр. вантажу це вся можливість сил голуба.

В останніх роках відкрили широко розвинену контрабанду наркотиків при помочі голубів у ріжних краях. Для військових цілей — шпигунства — вживають їх віддавна з великим успіхом. У Львові у найближчому сусідстві цитаделі годували перед війною приватні власники для військових цілей багато поштових голубів. Неодин зовсім невинний власник поштових голубів скінчив сумно своє життя, коли чужа влада заняла територію і віднайшла таких небезпечних вістунів у людей, які часто не знали, для кого і на що їх годують.

—o—

ПОШТОВА МАРКА ЗА 10.000 ФУНТІВ СТЕРЛІНҐІВ.

Найдорожчою поштовою маркою на світі є марка за 1 пенні Британської Ґуяни. Тільки два примірники цієї марки є на світі. Одна у збірці небіжчика короля Юрія VI., другу має вдова по американськім промисловці пані Гінд. Наліцитації в льондонськім Гаймер Гавз не осягнула вона такої ціни як хотіла. Найвища сума, яку давали за цю філятелістичну величину, була 8.000 фунтів. Пані Гінд хотіла 10.000 фунтів стерлінґів. Гарні грошики за клаптик паперу.

ПОЛЬСЬКІ СПЛЕТНІ ПРО „ДІЛО“.

Під наголовком „Сплетні“ виленське „Слово“ ч. 104 з 17. ц. м. подало таку замітку, передруковану львівською вечірньою „Хвилею“ з 19. ц. м.:

З приводу непорозумінь між давнім головою УНДО п. Дмитром Левицьким (в оригіналі подано: „Дмитром Кость-Левицьким“, немов це одно назвище одної особи — Прим. Ред.) та теперішнім провідником української політики п. Василем Мудрим, маршалок Мудрий був відсунений від впливу на „Діло“. На сторінках тієї газети впродовж останнього року була ведена злобна компанія проти Мудрого, головно редактором Кедрином. Таким робом повстав той парадоксальний стан річей, що голову найбільшої партії і репрезентації українців у парляменті позбавили пресового органу, якого зрештою надалі формально є головним редактором. Тепер повелося маршалкові Мудрому зліквідувати частинно впливи своїх політичних противників у „Ділі“ і в звязку з цим говориться про зміни в редакції, які мають швидко прийти, особливо про вихід Кедрина, звязаного від літ дуже близько з Левицьким і його політичним напрямком, що шукає опори й порозуміння головно у польській лівиці.

Призначення п. Білика викликало вдоволення в українських колах. Як тернопільський воєвода п. Білик умів успішно протиставитись шовіністичним виступам посла Відацького, президента Тернополя, який своєю діяльністю викликує на терені тернопільського воєвідства постійне загострення у польсько-українських взаєминах“.

У відповідь ред. І. Кедрин вислав негайно до Редакції виленського „Слова“ та львівської „Хвилі“ такого листа:

Високоповажаний Пане Редакторе!

У звязку з заміткою у Вашому часописі п. н. „Сплетні“, ввічливо прошу помістити таке виснення:

Як політичний референт Редакційної Колегії „Діла“ стверджую, що в „Ділі“ взагалі ніколи не було ані одної згадки проти теперішнього голови УНДО й УПР п. посла Василя Мудрого, отже тим більше не може бути мови про „злобну кампанію“, ані про те, щоб я її провадив. Осмілююсь при цьому зауважити, що політичний напрямок „Діла“, яке є органом видавничої кооперативи, залежить не тільки від Редакції, але від напрямних її тісної і гармонійної співпраці з Надзірною Радою, при чому майже всі члени обох цих чинників, зі мною включно, є також членами партії УНДО. Тому говорити про „політичних противників“ теперішнього голови УНДО в „Ділі“ — значить оперувати неістотним парадоксом. І правно-формальний і фактичний стан „Діла“ залишився таким самим, яким був за часів активної редакторської праці п. посла В. Мудрого в „Ділі“.

Що торкається мого довголітнього „звязання“ з б. головою УНДО п. д-ром Дмитром Левицьким, то для інформації подаю, що п. д-р Дмитро Левицький був головою Надзірної Ради „Діла“ також підчас цілого періоду перебування п. посла Василя Мудрого на становищі фактичного головного редактора „Діла“. Перший раз довідуюся, що „політичним напрямком“ п. д-ра Дмитра Левицького є пошукання „опори й порозуміння головно у польській лівиці“. Наскільки мені відомо, то така концепція взагалі ніколи в реальній площині не істнувала, в кожному разі я в ній заанґажований не був і не є. Як відомо, співпрацюю спорадично у ріжних польських часописах, але ніодин з них не репрезентує польської опозиційної лівиці.

З Редакції „Діла“ — бодай у теперішній хвилині — виступати не задумую, — не мав я теж досі ніякого конфлікту ані з своєю Дирекцією ані Надзірною Радою, в цілости, ані її окремими членами.

Отже добре сталося, що ті вістки подали Ви, ВП. Редакторе, як „політичні сплетні“ і ці сплетні оперті на крихких підставах. Колиж тенденцією тієї сплетні є представити мене як „опозиціоністу“ чи просто „революціоністу“, то хоч такого закиду не вважаю за політичну дискредитацію, проте в імя правди зауважую, що потребу польсько-українського порозуміння я пропагував та аргументував у „Ділі“ ще перед роками; тодішніх своїх поглядів я ні трохи не змінив. А що не можна бути захопленим вислідами „нормалізації“, то в цьому погоджувались усі українські посли й сенатори у своїх промовах підчас останньої парляментарної сесії та солідарне є в цьому все українське громадянство.

Вязати-ж назвище львівського п. воєводи, д-ра Альфреда Білика, з якиминебудь чисто внутрішніми українськими справами (як це робить „Слово“), уважаю річю дуже не на місці.

Прошу прийняти слова правдивої пошани

І. Кедрин-Рудницький.

Загальні Збори Товариства Українських Агрономів.

В мин. році восени почала працювати нова українська організація: **Товариство Українських Агрономів**, з осідком у Львові. В понеділок 19. ц. м. відбулися перші Загальні Збори цього Товариства. Зборами проводив інж. М. Хроновят.

Товариство Українських Агрономів обєднює 30 членів. Поза організацією є ще 65 агрономів. Деякі побоюються вступити в члени цього Товариства, маючи сумний досвід зі Спілкою Українських Агрономів. Та ці побоювання безпідставні, бо теперішнє ТУА це наскрізь станова організація, яка має на меті забезпечити агрономам професійну працю. Членами ТУА є не тільки інжинірі-агрономи, але також усі, що мають агрономічну, або що-найменше середньошкільну освіту.

Інж. Романенко іменем професійної комісії зреферував плян фінансування агрономічної праці: взяв під увагу 48 найважніших повітів, що вимагають постійної агрономічної сили. Інжинірі-агрономи, які будуть вести там працю, будуть фінансовані централею „С. Г.“ так, що наступить централізація фондів. Гроші на це будуть давати кооперативи ріжних видів як: „М. С.“, „Ц. С.“ і „Центробанк“. Ці гроші будеться складати в Центробанку на конто „С. Г.“. Повіти менше важні та інші агрономічні сили будуть оплачувані філіями „С. Г.“. Над цим проєктом розвинулась оживлена дискусія і вкінці цей проєкт збори приняли одноголосно.

Опісля обговорювали пляни праць на будуче і приняли такі резолюції: 1) Для самодопомоги основується т. зв. Фонд Українських Агрономів. Гроші на цей фонд будуть складати інжинірі-агрономи по 1/2 прц. від своєї винагороди до часу остаточного сцентралізування фондів; 2) Заг. Збори доручають Раді Т-ва занятись: а) виданням методичного журналу для агрономів, б) виданням викладів з поодиноких ділянок господарства, головно з годівлі для помічників агрономів та в) зорганізувати двотижневі курси для агрономів враз з відпочинком для курсантів.

Загальні Збори доручили Раді обороняти інтереси своїх членів. Централя „С. Г.“ повинна приймати нових людей на посади тільки з відповідною попередньою практикою та практичною працею при одній із філій „С. Г.“. Централя „С. Г.“ може звільнити агронома з його становища на внесок Т-ва Українських Агрономів.

Загальні Збори вибрали Раду Товариства в такому складі: голова інж. В. Вакуловський, заступник голови інж. М. Хроновят, секретар інж. П. Зелений, фінансовий референт інж. Ф. Савчук, члени Ради: інж. Зибенко, інж. П. Дубрівний, інж. Г. Залівник, інж. М. Каплистий, інж. М. Девосер, інж. А. Романенко, інж. Р. Голод, інж. О. Дучимінська; заступники: інж. Г. Еліяшевський, інж. В. Лапчук, інж. А. Кобуз; Контрольна Комісія: голова інж. д-р Е. Храпливий, інж. М. Боровський, інж. В. Дмитренко; заступник інж. Я. Зайшлий.

Пополудні зібралася нововибрана Рада Товариства на перше засідання. На ньому створено чотири комісії: професійну, видавничу, дисциплінарну і курсово-відпочинкову та намічено плян дальшої діяльности Т-ва.

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

ПЕРЕД НОВИМ МАРЕВОМ ГОЛОДУ НА УКРАЇНІ.

Англійська преса подає тривожні вістки з України про катастрофальний стан засівів. „Дейлі Мейль“ з 7. квітня пише, що на Україні засіяно всього 50 прц. того, що в минулому році. „Весняний засів — пише „Дейлі Мейль“ — на Україні, яку колись звали „шпихлірем Европи“ цього року менший на 50 прц. у порівнанні до минулого року. Причиною цього має бути „катастрофальний стан“ тракторів. У донецькому басейні із усіх 4.900 тракторів аж 2.058 нездатні до праці“... Подібні вісти подають також „Нюс Кронікл“, „Дейлі Геральд“ та ін. **(УКБЮРО ЛЬОНДОН.)**

СЕНЗАЦІЙНІ ВІСТИ З СОВІТІВ.

Згідно з вістками, які наспіли останніми днями до Льондону, в Совітах переводяться нові арештування високих урядовців. Арештовано також шурина Гершля Ягоди, Авербаха; обвинувачують його у спільництві з Ягодою у вимушуванні грошей і дорогоцінностей від жертв ГПУ. „Таймс“ з 17. квітня повідомляє, що навіть всемогучий Каганович, комісар залізниць і комунікацій, „права рука Сталіна“, попав у неласку за безпорядки, які викрили на залізницях. „Морнінг Пост“ з 17. квітня подає з Москви, що комісаря внутрішніх справ Хинчука звільнили з його становища. В комісаріяті рільництва панує паніка з причини арештування цілого ряду вищих і нижчих урядовців. Арештованим закидають не тільки саботаж, але й шпіонажу в користь „сусідніх держав“. **(УКБЮРО ЛЬОНДОН.)**

АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ ЯГОДИ.

Генеральний прокуратор СССР Вишинський опрацював акт обвинувачення проти Ягоди, закидуючи йому, що він підготовлював: 1) замах на Сталіна; 2) втечу арештованих троцькістів; 3) замах на Ворошилова; 4) плян бунту в червоній армії; крім того він: 5) не протиділав проти замаху на Кірова, хоча знав про все; 6) хотів утечи зі СССР; 7) продав чимало монет, девіз і дорогоцінностей та здепонував поважні суми в одному банку в Філядельфії.

Ягода признався до кримінальних злочинів, але не до політичних.

—o—

Візити у нового воєводи.

Агенція „Всхуд“ повідомляє: Новий воєвода д-р Білик приняв нині низку повитальних візит, м. ін.: о. кан. Ковальського (від Митрополита Шептицького), віцемарш. Мудрого і посла Целевича (від Президії УНДО-ння), ректора Політехніки, президента і віцепрезидентів міста, кн. Любомирського, делеґацію окружного союзу леґіонерів.

Пополудні д-р Білик в товаристві секретаря Скубейського зложив дальші візити, м. ін. у Митрополита Шептицького та в Архиепископа Теодоровича.

Франція визнала невтральність Бельгії.

Нині рано французький уряд рішив уважати Бельгію звільненою від зобовязань держави-гаранта, що випливають з льокарнеського пакту. Не зважаючи на те, Бельгія прийме поміч Англії та Франції на випадок нападу.

Подібне становище заняв ще давніше британійський уряд.

ІДЕН ІДЕ ДО БРЮССЕЛІ.

Авас повідомляє, що в неділю вечором мін. Іден приїде до Брюсселі. У програмі його побуту в Брюсселі передбачено: авдієнцію у короля, сніданок у премієра та обід і равт у міністра закорд. справ.

Поголоски про криваві заворушення в Бориславі та Дрогобичі

ДЕМЕНТІ ПАТ-а.

Авас приніс вістку, що в Бориславі дійшло до заворушень, від яких згинули 3 особи, ПАТ заперечує те все і подає, що вчора кількасот безробітних зібралося перед будинком Фонду Праці в Бориславі, домагаючися праці. Діставши вияснення від начальника фонду праці, вони пішли під магістрат і вислали делегацію, якій президент міста заявив, що безробітні постепенно дістануть працю і що від нині видаватимуть бони. На тім інцидент покінчився. В Дрогобичі ніяких заворушень не було.

ДАЛЬШІ СМЕРТНІ ПРИСУДИ.

Людовий трибунал у Барсельоні розглядав справу членів шпіонської організації; 14-ох з них засудили на смерть, 2-ох на досмертну вязницю.

Зі сцени й естради.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ У ГІМНАЗІЇ СС. ВАСИЛІЯНОК У ЛЬВОВІ.

Гарно виховуються наші дівчата на ідейних і свідомих майбутніх громадянок у гімназії СС. Василіянок у Львові під умілим проводом о. дир. В. Лициняка. Могли це українські батьки й матері ствердити 17. квітня ц. р. на концерті для вшанування памяти Тараса Шевченка. Програма концерту під мистецьким оглядом була дуже дбайливо обдумана. Ось вона: 1. Т. Шевченко — О. Кошиць: „Заповіт“ — хор учениць. 2. Вступне слово — Т. Левицька, уч. VII. кл. 3. Т. Шевченко — О. Калиняк: „Садок вишневий“ — хор учениць. 4. Т. Шевченко: „Посланіе“ — декл. Р. Темницька, уч. IV. кл. 5. Т. Шевченко — М. Лисенко: а) „На городі коло броду“; б) „Якби мені, мамо, намисто“ — сольоспів у супроводі фортепіяну — М. Сенишин, уч. VIII. кл. 5. В. Барвінський: Мініятури: а) „Думка“, б) „Український танок“ — фортепіянове сольо Д. Сидір, уч. VII. кл. 7. Народні пісні — хор учениць. 8. Т. Шевченко: „Подражаніе XI. псальму“ — декл. І. Пирогів, уч. VIII кл. 9. В. Безкоровайний: „Українські думки“, скрипкове сольо в супроводі фортепіяну — Д. Тарновецька, уч. II. кл. 10. Т. Шевченко: „Плач Ярославни“ — інсценізація Я. Тарнавська, уч. IV. кл. і Л. Квасниця, уч. I. кл.

Дівочі хори під проводом проф. Е. Курилович вивязалися гарно зі свого завдання. Особливо добре трималися другі сопрани й контральти. Жаль тільки, що шан. дириґентка, замісць оригінального „Садку вишневого“ В. Безкоровайного, вибрала невдалу перерібку О. Калиняка. Вступне слово визначилося гарним ідеольоґічним змістом, а в „Посланії“ виказала декляматорка справдішний талант. Досить удатно випали сольові партії, голосова, фортепіянова і скрипкова. Гарне враження зробила інсценізація „Плачу Ярославни“, Я. Тарнавська вивязалася зі своєї ролі як справжня драматична артистка.

Батьки в небувалому досі компленті (простора руханкова домівка була переповнена) розходилися вдоволені в переконанні, що їх донечки не змарнують своїх молодих дівочих літ у цій гімназії.

І. Ю.

З концертової салі.

КОНЦЕРТ У СТОЛІТТЯ „РУСАЛКИ ДНІСТРОВОЇ.

Важна подія в нашому культурному житті: поява „Русалки Дністрової“ дала в сто літ пізніше притоку до влаштування концерту у Великім Театрі. Багато і незле співали хори („Бояни“ під Охримовичем, хор богословів під Якубяком), хоча репертуар, що його вони виконували (чи не спеціяльно замовлений з приводу цієї нагоди?), був якийсь блідий, малокровний. Найцікавіше в ньому — „Дністрованка“ Людкевича (останньої точки — „Псалому“ Кудрика — я не чув). Людкевич був також автором опрацювання на тріо „Симфонії“ Вербицького, виконаної в концерті пп. Крижтальським, Пшеничкою і Савицьким. Рація такої перерібки подиктована хіба тільки практичним міркуванням: уможливити пізнання цього твору у цікавішій (для широкої публики) формі викону, як сам фортепіян. „Симфонія“ Вербицького ніякою симфонією не є і це радше увертура, а властиво — фантазія. Дуже добре її виконання і коломийкові ритми загально подобалися. Голинського, який знаменито відспівав дві пісні, примусили до наддатків. Поетичну, ядерну, небуденну промову виголосив проф. Радзикевич. Публика заповнила заледви пів салі.

Ант. Руд.

НОВИНКИ.

— **Весняний сезон у Черчі.** Весняний сезон у Черчі починається 5. травня. Ті, що хорують на ревматизм, ґіхт, ісхіяс, злу переміну матерії, шлункові, ниркові та жіночі недуги повинні користати з найдешевших цін і найдогіднішого часу лікування. Інформації: Управа Живця, Черче, п. Рогатин. 642 7—10

— **Родини, які мають у вязницях своїх рідних,** зволять мене ласкаво негайно повідомити (найдальше до 25. квітня ц. р. включно), чи вони посилають великодну харчеву пачку своїм рідним. Подвійні пачки рішуче не будуть приймані, тому прошу мене негайно повідомити, щоб оминути зайвих видатків. Святочні пачки враз із опакуванням можуть доходити до 7 кг. — **О. Леонтій Куницький,** Львів, вул. Руська ч. 3. Бібліотека д-ра Ст. Федака.

— **Бібліотекарство в Радянській Україні.** Виклад на цю тему виголосить заходом Українського Наукового Інституту у Варшаві інж. Л. Биковський у четвер 22. ц. м. в год. 6. веч. в помешканні Інституту, вул. Служевська 7, м. 4.

— **Українські пісні у льондонському радіо.** „Нешенал“, головна надавча стація Льондону, передавала в неділю 10. квітня в год. 2.25 по пол. вязанку українських народніх пісень укладу Олександра Кошиця. „Радіо-Таймс“ з 9. квітня заповів цю рідку програму такою заміткою: „Пісні з України — Хор BBC (Брітіш Бродкастінґ Корпорейшен) під управою Леслі Вудґейта“. Далі спис восьми народніх пісень, між ними „Гречаники“, „На вулиці скрипка грає“ і ін. та заувага, що пісні є укладу Олександра Кошиця. Перед кожною піснею спікер подавав коротенький її зміст та деякі пояснення. — (Укр. бюро Льондон).

— **Новий виділ Професійного Т-ва Пластиків у Львові** після Загальних Зборів, що відбулися 31. м. м. склався так: Голова: проф. Леон Хвістек; заст. голови І-ший Станислав Крамарчик, заст. голови ІІ-гий Генрик Штрен; секретарі Олександер Кшивоблоцький і Станислав Осостовіч, скарбник Володимир Лясоцький, господар Фриц Кляйман, дальші члени: Генрик Кшижановський, Зиґмунт Радніцький, Антоніна Ріхтерівна і Роман Турин.

— **Новий тернопільський староста.** Повітовим тернопільським старостою іменували Карла Адамського, дотеперішнього інспектора старост тернопільського воєвідства.

— **Зміни в заліщицькім старостві.** Заліщицького віцестаросту м-ра Т. Рутковського перенесли на таке саме становище до Тернополя. Заліщицьким віцестаростою іменували колишнього віцестаросту м-ра Л. Яцковського.

— **Сіль подешевіє?** Комісія контролі цін при раді міністрів у Варшаві почала розглядати промислові продукти, що є для населення села засобами першої потреби і без яких не може обійтися село. У пляні праць комісії є ціни сірників, соли й волоконних виробів. Здається, що ціну їстивної й звірячої соли обнижать.

— **5.205 родин безробітних користало з допомог „Зимової Помочі“ у Львові з початком квітня.** Акцію „Зимової Помочі“ у Львові продовжують до половини травня ц. р. Зі звідомлень цієї акції виходить, що з кінцем березня ц. р. користало з „Зимової Помочі“ 6058 родин безробітних у Львові. Рахуючи на родину чотири особи, користало тоді з „Зимової Помочі“ коло 25.000 осіб. У квітні вже користало з цієї акції тільки 5205 безробітних родин. На основі досвіду з останніх літ передбачують, що навіть у часі найбільших праць залишиться 2.000 родин безробітних у Львові. Їх будуть утримувати при життю коштом допомог з воєвідського уряду.

— **Львівська хроніка.** На Персенківці в каналі знайшов робітник Дрелихівський трупа семимісячної дитини. — Робітники, які працюють при вуличних роботах (пл. Краківська), знайшли в каналі людський череп. — Катерина Клепач (Геніґа 10) напилася йодини. Причина самовбивства невідома. — 60-літній Маріян Лянґ повісився у комірці при вул. Моджеєвського в Знесінні. Причиною самовбивства було довготріваге безробіття і нервний розстрій.

— **Буря у Станиславівщині.** Над станиславівським і товмацьким повітом лютувала оноді в ночі буря, яка ушкодила під Тисьменицею телефонічні проводи на лінії Станиславів-Чортків.

— **Займалися спортом і пачкарством.** Сторожа прикордонної сторожі придержала дружину коломийського „Дрору“, яка верталась автами з недалекого міста, де грала змагання за мистецтво Ц-кляси. Граничники перевели серед жидівських спортовців ревізію, яка дала сензаційний вислід. В однім авті знайшли велику пачку камінчиків до запальничок та сахарини. Граничники придержали трьох грачів підозрілих у пачкарстві. Дальше слідство викаже, в якій мірі жидівські спортовці цікавились спортом і... гешефтом.

— **Краєва хроніка.** У Настащині пов. Рогатин на полі знайшли трупа убитого Осипа Рибія, тамошнього хлібороба. — В Майдані Середнім пов. Надвірна напав умово недужий Дмитро Іванишин на Івана Лютака і пробив йому багнетом шлунок. Іванишина арештували. — Іван Микитин із Журавна кинувся з мосту до Дністра. Причиною самогубства була затяжна шлункова недуга. Тіла потопельника досі не знайшли. — До

мешкання Рифки Сеґаль, власниці тютюневої крамниці в Острові пов. Золочів вдерлися замасковані злочинці і під загрозою револьверу зрабували тютюну на 27.95 зол. — Якісь незнані лю-

ли поводились дуже гамірно на подвірі Стефанії Меркун у Борщеві. Син Меркунової 25-літній шльосар Іван вибіг на подвіря і стрілив із рушниці в напрямі напасників і ранив шротом В Буртного, який випадково туди проходив.

— **Пожежі .** У будинках О. Громницького, хлібороба в Тлустім пов. Заліщики вибухла пожежа, яка знищила мешкальний дім і господ. будинки. Шкоди є на 2.700 зол. Причина пожежі невідома. Шкода була обезпечена. — У мешканні М. Соколовського, зарібника в Козлові пов. Тернопіль, вибухла пожежа з підпалу сестри пошкодованого, яка виявляє познаки божевілля.

— **Згоріло троє дітей.** 16-літня Катерина Чанька, донька Гриня в Камінці-Березині пов. Рава Руська, пекла підчас неприсутности родичів у печі бульбу. Від вогню з печі занявся дім. Перестрашена дівчина вибігла на вулицю кликати ратунку, забувши про те, що в хаті сплять дві сестри, 7-літня Ева і 5-літня Параня. Обі вони згоріли. Згодом Катерина пригадала собі про дітей і кинулась їх ратувати. Одначе було вже запізно. Нещасна дівчина попеклася так тяжко, що в дорозі до лічниці вмерла.

— **Жахлива повінь у Багдаді.** Під напором води подались гати на ріці Тигрі на просторі 400 га у віддалі 16 км. на північ від Багдаду. Вода затопила 200 квадр. миль. Покищо Багдадові небезпека не грозить. Над укріпленням гатей працюють тисячі людей і цілий багдадський ґарнізон.

— **Сім 1-шотравневих походів у Варшаві.** Вже почалась підготова до свята 1-го травня. Преса пише, що у Варшаві буде цього року 1-го травня аж сім походів, що їх уладжують ППС, ЦКВ, давна революційна фракція, ЗЗЗ (Морачевського), незалежна соц. партія праці та жидівські соціялістичні партії: „Бунд", „Поале Сіон-Правиця" та „Поале Сіон-Лівиця". — Виленське „Слово" пише, що відбудеться ще „самітний похід" п. Ободинського, шефа нац.-соціялістичної партії, який по традиції сам творить цілий похід. Влада видасть заборону продавати алькогольні напитки 1. травня цілий день. Власників ресторанів за нарушення цієї заборони жде гривна 500 зол. і втрата концесії.

— **Клопіт канадійського уряду з московськими сектярами.** Канадійський уряд має чимало клопоту з московською сектою „духоборів", які замешкують у доволі поважній скількості провінцію Брітіш Колюмбія. Духобори не хочуть посилати дітей до школи, спалили 7 шкільних будинків, один ушкодили бомбою. Крім цього намагалися спалити або висадити у воздух 10 інших шкіл. Жертвою фанатиків-сектярів стали також інші громадські будинки. Ці події перші від 1929—1930 р., коли то духобори уладили були велику демонстрацію, що за неї 600 осіб засудили на 3 р. вязниці. Ця секта дуже багата і має найурожайнішу землю.

— **Скаженина в Кишиневі.** Басарабське місто Кишинів навістила страшна пошесть скаженини, яка захоплює не тільки собак, але й домашню птицю та худобу. Тому, що пошесть набирає жахливих розмірів, влада наказала незвичайно гострі засоби обережности.

— **Єгипетський король Фарук приїхав інкогніто до Льондону, де він до недавна студіював.** У коронації не братиме він участи, зате англійська королівська пара прийме його у віндсорському замку. Молодий король від двох місяців подорожує по Европі з мамою і зі сестрами.

— **До живця Піщани** на кураційний побут приїхав польський посол в Анкарі (Турція) п. М. Сокольніцький з жінкою та атташе данського посольства у Варшаві п. П. де Тречов.

— **Зелений назубний осад у дітей** стрічаємо часто. Повстає він через те, що недостаточно усуваємо з зубів остатки їжі, а передовсім ліпкий цукор. В цей спосіб витворюються гнильні субстанції, які відвапнюють шкливо зубів, через що на зубах осідає плісень. Тому треба дбати, щоб діти систематично та основно чистили зуби відповідною щіточкою і доброю пастою. Паста до зубів ОДОЛЬ чистить основно зуби не нарушуючи емалії, дезинфекує устну яму, має приємний смак і дає чистий віддих.

☦ Посмертні згадки.

О. ПЛЯТОН КАРПІНСЬКИЙ.

У вівторок 20. квітня ц. р. рано помер о. Плятон Карпінський, парох Острівця коло Теребовлі, в 64. році життя. Уродився він 1873. р., висвячений 1898. р. Був знаним і ціненим діячем на культурно-освітній, господарській та політичній ділянці. Як великий ентузіяст книжки, збирав усе життя бібліотеку, яка і числом і добором і вартістю була слушно правдивою його гордістю. Похорон Покійного відбудеться в четвер 22. квітня ц. р. в Острівці. В. Й. П!

—o—

Спорт.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩЕТАРСЬКОГО КЛЮБУ У ЛЬВОВІ

відбудуться 23. травня 1937 р. в домівці Клюбу „Молода Громада" при вул. Коперника ч. 21 у год. 10-їй рано в такім порядком нарад: 1. Відкриття Загальних Зборів. 2. Прочитання та веріфікація протоколу. 3. Звіт секретаря. 4. Касовий звіт. 5. Звіт організаційного референта. 6. Звіт спортового референта. 7. Звіт господаря. 8. Звіт Контрольної Комісії та уділення абсолюторії. 9. Означення висоти членської вкладки до Головного Т-ва. 10. Вибір голови Т-ва. 11. Доповнення вильосованих членів Ради. 12. Вибір Контрольної Комісії. 13. Внески й запити.

Рада К. Л. К.

НАКОЛЕСНИЦТВО.

18. 4. відбулась у Львові ревія наколесників. Майже 300 наколесників передефілювало вулицями Львова. В дефіляді взяло участь 18 наколесників С. Т. Україна.

З ЖИТТЯ У. С. К. ВАТРА.

Український С. К. Ватра в Дрогобичі відбув свої річні загальні збори. Почесним головою вибрали збори о. ректора Бараника ЧСВВ, головою прот. Сольчаника. Збори рішили приступити до будови стадіону і вибрали комітет будови українського майдану в Дрогобичі. Головою комітету став д-р Роман Савойка.

РЕЧИНЦІ ЗМАГАНЬ ЗА МИСТЕЦТВО ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ А-КЛЯСИ.

2. 5. Єгуда — Креси. 9. 5. Легіон — Поділля. 16. 5. Легіон — Єгуда; 23. 5. Яніна — Поділля; 30. 5. Поділля — Креси. 30. 5. Яніна — Легіон. 6. 6. Єгуда — Яніна; 13. 6. Креси — Яніна; 20. 6. Креси — Легіон.

ПРАГА. УКРАЇНСЬКИЙ В. С. — А. С. СПОРТБРІДЕР 2:2 (1:1).

13. ц. м. грав Український В. С. свої перші змагання за мистецтво вищих кляс у Празі с одною із найсильніших дружин цілого турнію. Вислід досить добрий, але хто бачив цей метч, той не може бути задоволений вислідом, тому, що українська дружина мала таку техн. перевагу, що повинна була виграти найменше 2—3 голями. Знову повторилася стара хиба, чи краще сказати, недостача закінчення кожної акції добрим стрілом. Правда, наші стрільби багато, тільки без висліду. Багато стрілів зловив добрий німецький воротар. Взагалі німецька дружина мала більш ніж половину грачів з дивізії. Характеристика поодиноких ліній така: воротар непевний, оборона добра, поміч могла краще виповнити своє завдання, напад добрий. Ґолі дав О. Герасимів 2.

Склад дружини: Трутенко Вс., Гутник, Лисий, Юзефович Мих., Улянів, Марунчак, Звонок, Герасимів Вс., Герасимів Ол., Чернихівський, Друбан.

Дальші змагання відбудуться на грищі В. С. Дейвіце біля техніки в таких днях:

20. IV. 16 год. Український В. С. — С. А. Сміхов.

22. IV. 14 год. Український В. С. — Стрілецька Академія.

ВІДЕНСЬКА ЛІГА.

Австрія — Постспорт 1:0. — Фаворітнер — Фльорідсдорф 4:3. — Адміра — Лібертас 3:1. — Вакер — Вієнна 2:1. — Спортклюб — Він 2:2.

Повторені змагання за чашу Австрії Спортклюб — Постспорт закінчились перемогою Спортклюбу 3:1.

МАДЯРСЬКА ЛІГА

У Мадярській Лізі Ференцварош переміг Будафок аж 8:0; Гунгарія — Бочкай 4:2; Уйпешт — Немзеті 2:0; Фебус — Кішпешт 3:2; Електромош — Галадаш 2:0

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Мол. Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.

ТУРКА н. СТР.:

21. 4 II. ч. „Смерть Нерона".
22. 4. Муравлі.
23. 4. Т. Шевченко.
24. 4. Голгота.
25. 4. Прем'єра. „Трафіка пані генераловоі" — комедія Буш-Фекете.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

ЗАЛІЩИКИ:

21. IV. Довбуш.

БОРЩІВ:

22. IV. Циганський барон.
23. IV. Муж двох жінок.
24. IV. Вія.
25. IV. Шаріка.
26. IV. Шалапут.
27. IV. Довбуш (Чорногора в огні).

Великий Театр:

Середа, 21. IV. год. 8. веч. опера „Травіята".

КІНА.

АПОЛЬО: „Дипльоматична жінка".
АТЛЯНТИК: „Кров на морі" з Мок-Кукіном і Гарі Бавром.
ВАНДА: „Хлопці з Площі Зброї", „Променада кохання".
ҐРАЖИНА: „Два дні в раю".
ЕВРОПА: „Теодора робить карієру".
КАСІНО: „Камелієва дама" з Гретою Ґарбо.
КОПЕРНИК: „Танцюючий пірат".
МАРУСЕНЬКА: „В. З. 6. не прийшла".
МЕТРО: „Марш Ракочія", „Втікач із Яви".
МІРАЖ: „Будеш усе моя" із Грейс Мур, „Запізнилися в Монте Карльо" з Ліліяною Гервей.
МУЗА: „Ромео та Джулієта".
ПАЛЯС: „Не вір мужчині" з Джоан Крофорд і Кляркем Ґейбл.
ПАН: „Відень, місто моїх мрій".
ПАКС: „Авдієнція в Ішлі" з Мартою Еґерт.
РАЙ: „Ала, це не лицює!"
СВІТ: „Сеньорита в млені" та „Клеопатра".
СТИЛЕВЕ: „Обвинувачена" і ревія.
ТОН: „Непереможний Від" із Ґейрі Купером.
УТІХА: „Залога" та ревія.
ХИМЕРА: „Любовні несподіванки" з Нормою Ширер.

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

„Ню Йорк" (перший раз).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 21. квітня 1937.

БЕРЛІН (357) 16.45 Пісні, 19.15 Розр. музика, 20.15 Пісні молоді, 21.00 Орх. концерт, віол., 22.30 Легка й танц. музика, БІЛГОРОД (437) 19.30, 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Гумор. БРАТИСЛАВА (299) 18.15 Мадярські романси, 20.05 21.00 Фестіваль Л. Беді, музика, спів. БУДАПЕШТ (550) 12.05 Сальон. музика 17.00, 19.05, 20.00 Циганська музика, 18.20 Спів. ресітель, 21.50, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ (507) 12.00, 13.15 Концерт 15.15 Для дітей, 16.50 Твори Вайгля і Вільдганса у вик. солістів, 19.30, 20.00 Богослуження ес-дур Шуберта, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР (1571) 10.30 Для дітей, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Пісні, 19.00 Бесіда муз. авд., 20.10 Дута орх., 21.15 Скрипка, КОШИЦІ (259) 16.10 Орх. концерт, МІЛЯНО (369) 17.15 Хор, 20.40 Розр. музика, 21.00 Нац. гимни, 21.05 22.00, 23.00 „Тоска" оп. Пуччінія. МІНХЕН (405) 12.00 Розр. концерт, 15.40 Для дівчат, 16.30 Сучасна музика, 19.10 Моцартові твори, орх., солісти, 22.30 Соната г-моль на скр. і форт. Респігія, ПРАГА (470) 20.15 Югосл. нар. пісні, вок. квартет, 22.35 Концерт Стравінського на два форт., РАДІО ПАРІ (1648) 12.00, 13.30 Розр. музика, 13.15, 20.15 Спів. ресітель 17.30 Форт. ресітель, 20.30, 21.00 20.30, 21.00 22.00 Фестіваль Гуг. Вольфа, РИМ (421) 20.40 Розр. музика, 22.15 Орх. концерт.

Четвер, 22. квітня 1937.

БЕРЛІН (357) 14.00 Розр. музика, 17.00 Сучасна музика, 19.15 Форт., БІЛГОРОД (437) 18.00 Сонати на віол. і форт., 20.00, 21.00 Солісти. БРАТИСЛАВА (299) 18.10 Скрипка, БУДАПЕШТ (550) 12.05 Вок. концерт, 13.30 Сальон. музика, 17.30 Циг. музика, 18.30 Орґани та спів, 19.00 Симф. концерт. 20.10, 21.00 Хор, 22.05 Орх. концерт, ВІДЕНЬ (507) 12.00 Концерт, 17.20 Пісні й арії, Вайнґер сопр., 17.35 Два форт., 19.30 Хор, орх., солісти, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР (1571) 10.00 Нар. пісні, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Клас. сонати, 20.10, 21.00 Симф. концерт, 22.30 Нічна музика, КОШИЦІ (259) 13.30, 18.00 Для Закарпаття, ЛЯЙПЦІҐ (382) 22.35 Англійські, шотляндські й ірляндські нар. пісні у вик. Нансі Флітвуд, сопран. МІЛЯНО (369) 17.15 Вок. концерт, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, опісля Камер. музика, МІНХЕН (405) 10.00 Нар. пісні, 15.00 Для дітей, 16.30 Камер. музика, солісти, 19.15 Композиторський концерт Німана, 20.10, 21.00 Оп. і фільм. мельодії, 22.40 Нар. пісні, 23.00 Камер. концерт, ПРАГА (470) 17.10 Смичк. квартет, 17.55, 18.00 Концерт для дітей, 22.20 Соната д-дур Вишалека на скрипку, сопр., форт., РАДІО ПАРІ (1648) 13.15 19.45, 20.15 Спів, 15.30 Виклад з університету, 16.45 Форт., 17.00, 18.00 „Естера" траг. Расіна, 20.30, 21.00 Камер. музика, 21.45, 22.00 Вечір ком. опер „Лямур маск" муз. ком. Месажера, „Ле сір де Вержі" ком. оп. Террас, РИМ (421) 17.15 Форт. ресітель, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 23.00 „Лучія з Ляммермуру" оп. Доніцетія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 21. квітня 1937.

6.30 Раннішня авдиція, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для шкіл: „Фагас", Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Орх. концерт, 12.40 Полудневий денник, 12.50 Світ дитини в мешканні, 14.30 Оперетove попурі, з гр. пл., 15.00 Господарські вістки, 15.15 Легка музика з гр. пл., 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Російська музика, з гр. пл., 15.45 Технічна скринька, 15.55 Двожак: Слявянський танок ч. 1., гр. пл., 16.00 Програма на завтра, 16.05 Корнгольд: Дві пісеньки, 16.10 Коли великі люди були малі „З дітячих літ Ожешкової", 16.30 Дута орхестра, 17.00 Ліс — оборона перед ворогом, 17.15 Концерт солістів, спів скрипка, форт., 17.50 Зneохота і радість життя, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Ерінвіs хор з гр. пл., 18.40 Загальна скринька, 18.50 Суспільне значіння „Дня ліса", 19.00 „Масковий баль" обичаєвий обр. за кн. Вацл. Берента „Діоґен у контуші", 19.25 Учителі музики при праці, 19.40 Пюнковський тенор, форт., 20.20 „Ґанґстери" сьвий тенор, форт., 20.20 „Ґанґстери" скеч, 20.35 Хвилина бюра студій, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт у вик. Карла Целкі, 21.30 Бах: Кантата ч. 211 (Кафеекантате): орх., хор, Дудич-Лятошевська сопр., Волінський тенор, Фелнер бас, 22.05 Танкова музика у вик. малої орх.; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Четвер, 22. квітня 1937.

6.30 Раннішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Муз. поранок для молоді вселюдних шкіл: Давні танці у вик. смичк. орх., форт., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Сальонова музика, 12.40 Полудневий денник, 12.50 Як ми зорганізувалися в селі Садлові, 14.30 Концерт балалайок, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Дута орхестра, гр. пл., 15.35 Пісеньки зі звуковиків, гр. пл., 15.55 Куток гумору, 16.00 Програма на завтра, 16.05 Для дітей, гр. пл., 16.15 Культурне життя столиці, 16.20 „Гокус-покус, домінікус": Збишко, як чарівницький учень, 16.35 З різних країв, гр. пл., 17.00 Ростини на вікна та на бальконі, 17.15 Праці про історію Ягайлонського університету, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Спортові вістки, 18.20 Під подувом вітру, гр. пл., 18.35 Шахи в війську, 18.45 Програма на завтра, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Словацький у Познані", з муз. ілюстрацією, 19.40 Концерт військ. орх., 20.30 Познань, як середовище культури, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Валек-Валевський: хор. спів: Степан Романовський, Ал. Малашек, Вікт. Пастівна, арфа, орх. дутих інстр., 21.50 Орхестри та солісти, гр. пл., 22.30 Мала орхестра, Ір. Козловська сопран, 23.00 Музика з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно—продажа: Бельги бельг. 89·13 88·70, Долярі американські 5.25·00, 5.25·50, доляри канад. 5.28·00—5.25·50, Фльорени гол. 288·87—288·15, Франки фр. 23·67—23·43, Франки швайцарські 120·80—120·00, Фунти англ. 26·04—25·88, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 16·20—15·70, Кор. дан. 116·19—115·35, Кор. норв. 130·78—129·60, Корони шв. 134·22—133·25, Ліри італ. 24·50 — 23·50, Марки фін. 11·50 —11·00, Марки нім. 125·00—122·00, Шил. австр. 97·50—96·50, Марки нім. срібні 130, 127.

Акції.

Банк Польський 101·25, Цукор 30·50, Вугіль 20·00, Ліліпоп 13·20, 13·25, Стараховичі 32·00.

Тенденція неодностайна

Папери.

3 пол. інвест. I ем 66·00, серія 83·00 2. ем. 64·75, серія невог., 6 дол. 54·50 54·25, купон 5·55, 4 проц. прем. дол. 44·50, 7 стабіл. 368·00, купон 1·96, 4 проц. пол. консолід. 56·25, 56·13, 54·13, 54·38, два ост дрібні.

Сирий білянс

ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО С. А. У ЛЬВОВІ
НА ДЕНЬ 31. БЕРЕЗНЯ 1937.

Чинний стан: Каса і суми до диспозиції в Бку Польськім, ПКО, Банку Госп. Краєвого і Держ. Банку Рольнім 120.457.86. Заграничні валюти 31.030.39. Цінні папери: а) державні позички 166.148.58, б) заставні листи 25.237.44, в) акції 32.650.98. Консорціяльні інтереси 50.989.50. Краєві банки 109.778.97. Заграничні банки 54.976.12. Векслі 1,741.795.61. Біжучі рахунки (дебет. сальда) а) забезпечені 677.741.88, б) незабезпечені 39.287.51. Терміновi позички 3.127.934.38. Належитости з конверзійних договорів 1,958.054.17. Дім 474.469.31. Ріжні рахунки 1,491.500.19. Кошти і т. п. 79.641.69. Відділи: 115.521.44. Довготермінові гіп. позички 198.584.88. Ріжні довготермінового відділу 46.158.15. Належности з титулу девізових трансакцій на термін і репорт. — — Разом зол. 10,564.156.95.

Довжний стан: Власні капітали: а) акційний 5,000.000, б) резервовий 242.309.65, в) прочі резерви 58.405.71, г) амортизаційний 172.683.97. Вклади: а) термінові 1,122.755.09, б) а віста 1,197.585.62. Біжучі рахунки (кред. сальда) 441.076.09. Інкасові зобовязання 1.264.07. Ресконт 426.853.83. Дисконто акц. Акцепт. Банку 769.728. Краєві банки 310.080.— Заграничні банки 1.378.76. Гіпотечні вірителі. — — Ріжні рахунки 279.373.53. Відсотки, провізії і ріжні зиски 194.868.09. Відділи 115.544.44. Заставні листи 198.584.88. Ріжні довготермінового відділу 31.715.22. Акцепти — — Зобовязання з титулу трансакцій девізових на термін і репорт. — Разом: зол. 10,564.156.95. Гарантії зол. 29.785.32. Інкасо зол. 48.726.95.

Збіжжя.

Львів, 20. IV.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Пшениця одн. червона	28·50—28·75
Пшениця збір. червона	27·75—28·00
Пшениця одн. біла	28·25—28·50
Пшениця зб. біла	27·50—27·75
Жито шт. I.	22.75—23.00
Жито шт. II.	22.50—22.75
Ячмінь одн.	22·75—23·00
Ячмінь на мливо	21·25—21·50
Ячмінь паст.	20·25—20·75
Овес шт. I. незадощ.	21·25—21·50
Овес шт. I. А легко зад.	20·50—20·75
Овес шт. II. незадощ.	20·50—20·75
Овес шт. II. А легко зад.	19·75 - 20·25
Вика темна	18·50—19·00
Вика сіра	17·50—18·00
Гречка на мливо	31·00—31·50
Лен	49·00—50.00
Сім'я конопляне	38·50—39·00
Ріпак озим	54·00—55·00
Ріпак літний	49·00—50·00
Крупи гр.	51·00—53.00
Мука пшен. ст. гат. I вис.	45·00—45·50
„ „ гат. I А	44·00—44·50
„ „ гат. I Б	43·00—43·50
„ „ гат. I Ц	42·00—42·50
„ „ гат. I Д	41·00—41·50
„ „ гат. II А	39·50—40·00
„ „ гат. II Б	39·00—39·50
„ „ гат. II Ц	38·25—38·75
„ „ гат. II Ц	37·00—37·50
„ „ гат. II Е	35·00—35·50
„ „ гат. II Ф	33·50—34·00
„ „ гат. II Г	31·50—32·00
„ „ гат. III А	23·75—24·25
„ „ гат. III Б	22·25—22·75
Мука пшенична паст.	19·25—19·75
Мука пшенич. разова до 95%	31·75—32·25
Мука житна гат. I. 0—70%	32·5 —32·75
Мука житна вис. 0—95%	26·50—27·00
Мука житна понад 65%	20·25—20·75
Висівки житні	12·75—13·00
Висівки пшен. грубі	13·25—13·50
Висівки пшен. середні	12·00—12·75
Висівки пшен. малі	14·25—14·50
Висівки ячмін.	13·50—13·75

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 20. квітня ц. р. кооператива платить за льоко Львів:

1 кг. масла десерового бльок. без опакування . . . . . . 2.95 зол
1 кг. масла десеров. бочкове та експ. включно з опакув. 3.00 „
молоко від 11. 1. ц. р. . . 0.16—0·17 „
копа яєць . . . . . . 2·50 „

Тенденція на масло і молоко вдержана, на яйця слаба.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 19. IV. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (вл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., добре умясені, повногруді товсті 1.40 зол.
Курки молоді I. кл. товсті без напливу на ногах від 1.60 кг. вгору 1.15 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

Подяка.

Всім Добрим! Паніям, Отцям, Панам, Товаришкам, Товаришам, Старшим і Молодшим, за співчуття письмом і словом, за поміч, за прислугу, за спів і за інші шляхотні свідчення в нашому тяжкому горю по утраті найдорожчої 15-літньої доньки бл. п. **Северинки** в часі її недуги й похорону щиро-сердечну вдячність висказують

Марія — мати, Амброз — батько, Кость Арпад — брат, Марта Наталка— сестричка. Рідня Березовських.

Львів, 20. квітня 1937.

ОПОВІСТКИ.

На викуп Українського Городу зложила через Адм. „Діла" зол. 5.— п. С. Хомінська, Сокаль і кличе Марію Хрущеву і Ярославу Шепаровичеву в Сокалі.

Подяка. П. Ядвига Маркова зложила 20 зол. на Шпиталь м. Митр. А. Шептицького замість квітів на могилу бл. п. д-ра Прийми.

ОГОЛОШЕННЯ.

Приписові друки і книжки до вжитку часописів

які кожне видавництво мусить відновити з новим роком для почтового уряду можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 8 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (130 карток) зол. 2.50
Książka rozsyłkowa на 480 урядів, оправлена зол. 2.50
на 960 урядів оправлена зол. 5.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.